

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань правової політики

01 жовтня 2019 року

Веде засідання Голова Комітету ВЕНЕДІКТОВА І.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, доброго дня! Скажіть, будь ласка, чи є у нас кворум? Чи можемо ми продовжувати засідання після перерви? 19, тобто ми можемо продовжувати засідання після перерви.

У нас залишилось два питання порядку денного: законопроект 1008 і друге – це "Різне". Я сподіваюсь, що ми сьогодні обидва ці питання закінчимо.

Будь ласка, сьогодні у нас засідав підкомітет з питань правосуддя щодо законопроекту 1008. Колеги, доповісти... Михайло Миколайович, доповідайте, будь ласка, про результати.

НОВІКОВ М.М. Прошу надати слово для доповіді Павлішу Павлу Васильовичу.

ПАВЛІШ П.В. Дякую за можливість надати висновок. Сьогодні засідав підкомітет і було опрацьовано всі пропозиції та поправки до проекту закону. І підкомітет вже, ну, частково ухвалені були, враховані правки, частково були відхилені.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми будемо проходити, мабуть, по таблиці відразу ж, так?

ПАВЛІШ П.В. Ну, тут в таблиці зазначено, яку нам секретаріат зараз надав, які правки були враховані підкомітетом, а які були відхилені. І підкомітет всі правки розглянув.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Колеги народні депутати, які подавали пропозиції і правки, яких було відхилено або враховано частково, які є заперечення? По яким правкам ми можемо зараз проговорювати і дискутувати?

Олеже Анатолійовичу, будь ласка.

МАКАРОВ О.А. В будь-якому випадку я пропоную проговорити всі поправки. Оскільки засідання на підкомітеті, на якому я був присутній, показало, що колеги, які подавали правки, мають до деяких підходів фундаментально різні, різне бачення. І кожне з цих бачень може бути почуто, обговорено і прийнято з урахуванням тільки обговорення і свідомо... Після того, як колеги свідомо визначаються і свідомо проголосують.

На жаль, я не можу сказати, що хід обговорення, подачі, прийняття цього законопроекту іде відповідно до тих норм і умов, і до тої поваги, які належить приділяти Верховному Суду як інституції.

Законопроект було подано в перший день роботи Верховної Ради і визнаний як невідкладний. Мабуть, якась аргументація є. Але в моєму розумінні законопроект, який подається щодо такого фундаментального питання, мав би бути обговорений, як мінімум, з Радою з питань судової реформи, яка була створена Президентом, як максимум, із залученням усіх зацікавлених сторін: Верховного Суду, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів, профільні асоціації, громадські організації, які працюють у цій сфері. Я думаю, що ми могли би дати висловитися з цього приводу нашим міжнародним партнерам, тільки після цього подавати законопроект. У будь-якому випадку, якщо законопроекти подані, то між датою подачі законопроекту і датою першого розгляду мав би бути достатній час для того, щоб всі зацікавлені особи хоча б ознайомились, якщо вони не брали участь в його розробці. Це не було зроблено. І обговорення законопроекту відбулося за скороченою процедурою.

Хочу нагадати, хто був у залі і хто слідував, то було намагання ще й обмежити строк для подачі правок. Але після дискусії нам вдалося перебити це, їм просто не вистачило голосів. Консенсусу, на жаль, не було у монобільшості, вони підтримали, але просто нам вдалося зробити так, щоб не вистачило голосів для скороченої процедури.

Зараз ми бачимо, що подано 320 з лишнім правок. І за весь цей час намагань ні суб'єкту подання, ні представників Верховної Ради дослухатися до думки саме Верховного Суду, інших органів... Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів, профільних організацій, наших міжнародних партнерів ми не бачимо. Та швидкість, з якою приймаються правки, так само було і відбувалось на сьогоднішньому підкомітеті, де, якщо перші статті і перші правки, перші 10, ми ще обговорювали якимось чином, то далше вже пішов конвеєр і вже абсолютно ніякого смислу обговорювати не було. Тому я навіть до кінця не добув це обговорення, оскільки, якби ми обговорювали хоча б по скороченій процедурі, то я думаю, що ми до 15 години закінчили би і просто півкомітету зараз були би без обіду, я думаю, що і без вечері, як вже так зараз все складається.

В будь-якому, випадку я переконаний, що той темп, який зараз взятий для обговорення, і фактично проштовхування законопроекту, він абсолютно неприйнятний, він також неприйнятний на фоні того, які законопроекти інші подаються з Офісу Президента, які посилюють повноваження Президента, послаблюють повноваження Верховної Ради і дають надзвичайні повноваження виконавчому органу. Це дуже непокоїть не тільки мене, я думаю, що багатьох людей, і, сподіваюсь, що кожного з нас, хто тут присутній. Але, на жаль, є якісь причини, які не дозволяють людям висловлюватись, і мене це більше всього непокоїть.

Я переконаний, що ми сьогодні не повинні розглядати в тому темпі, як хтось поставив задачу, можливо, розглянути будь-що будь-яким чином. Я переконаний, що цей законопроект підлягає більш детальному вивченню, підлягає більш широкому обговоренню, в тому числі за участю всіх названих

осіб, яких я називав. І, в будь-якому випадку, я переконаний, що якщо зараз присутні... Я, до речі, прошу оголосити всіх, хто присутній, як це було вчора, сьогодні інше засідання, і нам було б непогано знати і віддати належну повагу всім присутнім колегам. І перед обговоренням правок по суті, я думаю, що правильно надати слово саме представникам і Верховного Суду, і Вищої ради правосуддя, ВККС, Національній асоціації адвокатів, Асоціації правників, іншим міжнародним організаціям, які подавали правки, в тому числі використовуючи можливість депутатів подавати правки, які свої ідеї формулювали. І після того, як ми почуємо загальний напрямок, як колеги бачать взагалі розгляд цього проекту, визначатися щодо руху в подальшому, можливо, навіть відкладення, а також щодо концептуальності тих ідей, які подані, щодо реформування як Верховного Суду, так і Вищої ради правосуддя... так і Вищої кваліфікаційної комісії, так і інших питань, які подані в цьому законі, який став для нас зараз чомусь дуже терміновим.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олесе Анатолійовичу! Абсолютно правильно секретар підказав, що необхідно оголосити всіх присутніх, які сьогодні є на засіданні. Тобто у нас зараз сформулась друга пропозиція.

Перша пропозиція: прийняти правки підкомітету правосуддя за основу і обговорювати те, що відхилено, з народними депутатами.

Друга пропозиція, від народного депутата Макарова: обговорювати всі правки, їх 330, які у нас в таблиці запропоновані, не враховуючи засідання підкомітету. Поки я озвучу всіх, які сьогодні присутні, може, будуть ще якісь пропозиції перед тим, як ми поставимо на голосування. Я побачила, Микола Олексійович.

З нами сьогодні: Яворська Оксана Олександрівна USAID "Нове правосуддя", юридичний радник.

Ніколаєва Ольга Олегівна, юридичний радник, так само USAID "Нове правосуддя".

Асланян Карина Іванівна, Верховний Суд, радник Голови Верховного Суду.

Данішевська Валентина Іванівна, Верховний Суд, голова.

Гуменюк Василь Іванович, Верховний Суд України, виконуючий обов'язки голови.

Бутко Катерина, "Автомайдан", координатор проекту.

Галина Чижик, Центр протидії корупції, радник. Правильно, Галино?

Лопушанська Ольга Володимирівна, Асоціація правників України, координатор законопроектної роботи.

Глущенко Світлана Володимирівна, Асоціація правників України.

Остапець Сергій Леонідович, член ВККСУ.

Дроздов Олександр Михайлович, Вища кваліфікаційна комісія суддів.

Гладій Степан Васильович, заступник голови ВККСУ.

Жернаков Михайло, фундація DEJURE, голова правління.

Віталій Шабунін написав коротко: Шабунін.

Берко Степан, фундація DEJURE, адвокаційний менеджер.

Хрипун В'ячеслав, "Судова юридична газета", кореспондент.

Іщенко Юрій, "ПравоTV", відеооператор.

Кириленко Ольга, "Юридична практика", журналіст. Все?

Колеги, дякую, що ви сьогодні з нами.

НІМЧЕНКО В.І. Я хотів би уточнити, Шабунін кого представляє? Все-таки Шабунін... Правильно, ми всі його знаємо. Але кого він представляє? Чи нікого?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віталій, кого ви сьогодні представляєте? *(Шум у залі)* Добре! Віталій Шабунін, Центр протидії корупції.

Колеги, переходимо... продовжуємо обговорення. Які ще є пропозиції?

Будь ласка, Микола Олексійович.

СТЕФАНЧУК М.О. Шановна пані голово, є пропозиція, враховуючи те, що в нас сьогодні підкомітет досить ефективно пропрацював практично кожну правку в повному обговоренні, і всі, хто мали бажання, були присутні на цьому підкомітеті, тому я пропоную надати тим народним депутатам, в кого є концептуальні питання поблоково для обговорення, можливо, навіть у порядку регламенту ми можемо визначити там до 10-ти чи до 15-ти хвилин для того, щоб повторно обговорити ті аргументи, які, на думку окремих народних депутатів, не були ними почуті та прийняті на підкомітеті. Тому що якщо ми зараз почнемо обговорювати кожну правку, і відхилену правку, і прийнятну правку, на жаль, ми можемо зайти в часові проміжки не на один день.

Тому все це було обговорено, всі опрацювали народні депутати. Своє бачення з конкретною аргументацією, тому що всі правки носять поблоковий характер і зв'язані між собою. Така є пропозиція. 10-12 хвилин.

НІМЧЕНКО В.І. А регламент як? Як ми повинні перевіряти законопроект, як ви кажете: групами чи кожну норму? Чи є регламент?

СТЕФАНЧУК М.О. На розсуд народного депутата, який буде виступати.

НІМЧЕНКО В.І. Я кажу за регламент, пане Миколо. По регламенту-то ми не маємо цього права робити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павло Васильович, а у вас була пропозиція за основу брати? Ви з пропозицією, ви виступили від підкомітету з пропозицією. Чи не було пропозиції за основу? Ще раз просто скажіть.

ПАВЛІШ П.В. Була пропозиція, так, взяти за основу рішення підкомітету, але, звісно, депутати будуть уже на комітеті визначатися щодо

позиції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окремих позицій. Да, я просто пропустила спочатку. Є три пропозиції. Чи є ще пропозиції, які ми ставимо на голосування?

_____. Я пропоную вам надати слово... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми за основу приймемо, і перед початком обговорення, або не приймемо, ми надамо слово присутнім.

Таким чином, пропозиція Павліша Павла Васильовича щодо прийняття рекомендацій підкомітету, які викладені в таблиці за основу. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. 14. Хто – проти? 3. Хто – утримався? 2.

Скільки зараз знаходиться членів комітету? 14. 14 – за. Рішення прийнято. Таким чином, у нас таблиця, запропонована з правками і пропозиціями від підкомітету, приймається за основу.

Будь ласка, колеги - народні депутати, які подавали правки і пропозиції, хто хоче висловитися? А також присутні, які сьогодні з нами, хто так само хоче висловитися по цій таблиці?

Валентина Іванівна, будь ласка.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Шановна Ірина Валентинівна, шановні народні депутати, дуже серйозний і важливий законопроект сьогодні розглядається. Отже, декілька слів про загальне.

Втручання в суспільні відносини через регулювання повинно мати завжди причини. Втручання однієї гілки влади у діяльність іншої гілки влади повинно мати особливо серйозні причини. Взаємодіючи між собою, всі три гілки влади повинні посилювати одна одну, а не руйнувати можливості кожної.

Отже, я би хотіла вас закликати до того, щоб ви зважили на те, що інші гілки влади повинні поважати незалежність судової системи, повинні

допомагати судовій системі здолати ті проблеми, які у неї є, а не навпаки – посилювати кризу.

В пояснювальній записці до законопроекту, який ми розглядаємо, зазначені проблеми, яким він присвячений. Тут сказано, що залишається багато невирішених питань, зокрема щодо забезпечення доступу громадян до правосуддя, їх права на справедливе судове рішення, реальної незалежності суддів. І свідченням тому є незадовільний рівень довіри до судової системи.

Влітку цього року Центр імені Разумкова здійснив соціальне дослідження і подивився, власне, оцінив довіру до різних правових інституцій. Так от довіра до судової системи вдвічі більша ніж, скажімо, до Спеціалізованої антикорупційної прокуратури і в півтора рази більша ніж до органів прокуратури. Отже, не говорячи про те, що рівень довіри до судової системи достатній, я би зазначила, що він не менший, ніж до інших гілок влади, а можливо й більший, а крім того, він останніми роками зростає. І за 3 роки рівень довіри до судової системи зріс втричі. Далі в пояснювальній записці зазначається, що експерти пов'язують проблеми в судовій системі із діяльністю органів суддівського врядування, а саме: Вищої кваліфікаційної комісії суддів та Вищої ради правосуддя.

Отже, і метою законопроекту теж зазначається: комплексне врегулювання питань організації діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України і Вищої ради правосуддя.

Оскільки тут присутні мої колеги з Вищої ради правосуддя, то я не буду говорити замість них, але хочу привернути вашу увагу до того, що ані слова в пояснювальній записці не сказано про Верховний Суд взагалі. Які проблеми створює Верховний Суд чи чим обґрунтовується скорочення чисельності Верховного Суду. Вчора при обговоренні інших ініціатив ви слушно зазначили, що до кожної проблеми має бути адекватний спосіб її вирішення. Ми говорили про те, що проблему "чорних" нотаріусів чи реєстраторів неможна вирішити через навантаження інвесторів засвідчувати їхні угоди нотаріально. Отже, коли визначаються проблеми, і ми не

говоримо, що проблем в судовій системі немає, звісно, є ще й корупційні прояви, неповною мірою суди здатні обслуговувати громадян саме за браком кадрів, а також у зв'язку з тим, що інші інституції ще не працюють на достатньому рівні, які пов'язані із судовою системою. Але яким чином, скажіть, будь ласка, мета законопроекту буде досягнена через скорочення Верховного Суду? Чим, власне, не догодив Верховний Суд? Це в судовій системі зараз єдина структура, яка працює на повну потужність. Суди першої, другої інстанції недоукомплектовані. Судова система потребує ще 2 тисяч суддів. У нас є закриті суди, у нас є суди, які не мають належного складу для розгляду кримінальних справ зокрема. Верховний Суд єдиний, який укомплектований і працює повною мірою. Отже, лише на Верховний Суд сьогодні покладаються надії, щоб ми своєю енергією, своєю практикою могли витягнути всю судову систему, і на Вищу кваліфікаційну комісію, Вищу раду правосуддя, яка зобов'язана зараз заповнити ці вакансії.

Я би хотіла ще привернути увагу вашу до декількох цифр, статистики власне. За рік і 10 місяців роботи Верховний Суд отримав до свого провадження 230 тисяч справ, з них близько 77 ми отримали як залишок від судів, які раніше розглядали касаційні скарги. Щодня до Верховного Суду надходить 360 справ. 155 тисяч Верховний Суд уже розглянув. Ми повинні дати людям нарешті рішення Верховного Суду. Крім того, що ми більше 200 тисяч справ отримали, до нас ще 200 тисяч звернень надійшло, де люди просять пришвидшити розгляд справи. Вони вже не можуть чекати, це люди і літні в тому числі, які бояться, вибачте, померти, не дочекавшись судового рішення.

Отже, чим ви для себе обґрунтовуєте зменшення кількості Європейського суду... ой, вибачаюсь, Верховного Суду? Для нас це не зрозуміло. Весь цей час ми намагалися з'ясувати і в Верховній Раді, і в Офісі Президента, чим викликано, де обґрунтування, де хоч слово написано, навіщо скорочувати і головне – послаблювати Верховний Суд. Адже якщо ми перестанемо розглядати справи своєчасно, то і Верховний Суд опиниться в

такій самій ситуації, як і інші суди. Це намір понизити авторитет Верховного Суду, його результативність? Так, як я вже сказала на самому початку, ми всі повинні дбати про підсилення один одного, а не навпаки – послаблення.

Далі у цій же пояснювальній записці сказано (фінансово-економічне обґрунтування), що прийняття цього закону не потребує додаткових витрат. Вчора ми з вами розглядали в тому числі і запит Верховного Суду на фінансування оплати праці тих суддів (58, як я говорила), які залишилися без повноважень від попередньої реформи. І це на наступний рік нам потрібно десь приблизно 50 мільйонів гривень. Але ж ви чули вчора, що суддям тих судів, що ліквідуються, платять сьогодні 60 тисяч гривень. Якщо ми позбавимо повноважень суддів нинішнього Верховного Суду, ми з бюджету будемо платити їм за те, що вони не працюють, по 260 тисяч гривень на місяць. А люди будуть чекати рішень, люди все будуть стояти і стояти в черзі, очікуючи якихось дій від судової гілки влади.

Ми з вами всі, власне, є споживачами судових послуг чи-то в реальному вимірі, чи-то потенційними. І я думаю, що коли трапляється, кожному хочеться, щоби суд був незалежним, щоби він був неупередженим.

Чи не думаєте ви, що налякані судді або такі, які занепокоєні власною долею, будуть перейматися долею наших громадян або нашою з вами долею? Чи хочете ви постати перед таким судом, який отак подивиться вам у вічі, потім опустить очі, подивиться в стіл і проголосує за те рішення, яке скероване звідкись зверху.

Отже, від кожного на своєму місці зараз залежить, який у нас буде суд і чи не прийшов зараз той час, коли Верховна Рада повинна трошки зупинитися і подумати, послухати і судову гілку влади. Я би хотіла, щоб ми з вами спільно, так, зберегли і авторитет нашого Президента. Я не думаю, що він знає, навіщо йому скорочувати Верховний Суд, не впевнена. Але від прийняття цього закону і в цій частині зокрема Президент і наша країна втратимо авторитет на європейському рівні, на світовому рівні, адже ми, підписуючи асоціацію з Європейським Союзом, брали на себе зобов'язання

дбати про незалежність суду.

Тому не знаю, кому буде потрібен такий суд, якщо його щодня лякати. Судді не будуть боятися ані громадян, і навіть вас не будуть боятися. Вони будуть боятися того, да, від кого залежатиме їхня доля.

Тому я дуже прошу вас. Вибір, я бачу і знаю, складний для вас: між партійною дисципліною, між власним відчуття і правосвідомістю. Я бачу, що він важкий, але ж не забувайте, що перед таким вибором дуже часто стоїть суддя, дуже часто, коли є тиск, коли є права людей, коли є власна доля, власна сім'я. І ми чекаємо і вимагаємо від суддів, щоб вони все ж таки зберігали свою незалежність.

Отже, я звертаюся до вас, шановні депутати, проявіть, будь ласка, повагу до автора, убезпечте його від цього фатального кроку. Якщо неможна на даний момент прийняти якесь рішення, давайте відкладемо, давайте подумаємо ще. Я не бачила жодного відгуку, де б хтось висловився на користь скорочення Верховного Суду. Навіть такі, не знаю, завзятіші критики Верховного Суду пишуть у Фейсбуці: не здумайте зменшити Верховний Суд, бо ми рішень від нього потім не дочекаємося. Всі міжнародні організації, я не буду забирати у вас час і цитувати, напевно ви знаєте, всі міжнародні організації, всі громадські організації, правники – жодна людина не висловилася на користь скорочення Верховного Суду. То чим це вмотивовано? Як це буде звучати перед людьми? Як? Навіщо ми зруйнували Верховний Суд?

Отже, не буду... Вибачте за емоційність мого виступу, але я би просила вас замислитися над цим.

Дякую за увагу. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже, Валентино Іванівно, за, безперечно, чудовий виступ. Члени комітету, я думаю, що можу від імені всіх вам подякувати за те, що ви сьогодні на комітеті.

Будь ласка, колеги, хто ще хоче виступити? Михайло Жернаков, будь

ласка. Якщо можна, включіть звукозапис.

ЖЕРНАКОВ М. Дякую дуже. Доброго дня, всім! Шановна пані головуюча, шановні колеги, шановні народні депутати, присутні! Чимало говорили про законопроект, насправді є чимало корисних речей. Я не буду оцінювати те, що сказала пані головуюча, дійсно, скорочення суддів Верховного Суду, тим більше до 100 суддів, – це, дійсно, досить така небезпечна і не зовсім зрозуміла, чесно скажу, ідея.

Інша справа, яким чином будуть відбиратися ті 100 суддів, які мають залишитися, хто їх буде відбирати? Зараз, я так розумію, що підкомітет схвалив правки в основному пана Миколи Стефанчука, які виправляють дещо і посилюють роль міжнародних експертів, за що виступало громадянське суспільство в цьому процесі, що добре.

Разом з тим, зверніть, будь ласка, увагу, що всі рішення міжнародних експертів як в етичній комісії, так і в Комісії з добору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, оскаржуються зараз до Окружного адміністративного суду міста Києва, який очолює Павло Вовк, фігурант плівок НАБУ, які не так давно було оприлюднено. Де вся країна чула, яким чином цей суддя на кримінальному жаргоні разом з іншими суддями того суду обговорює, за даними слідства принаймні, яким чином впливати незаконно на судову систему, яким чином призначати суддів чи членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, яким чином їх звільняти, впливати незаконно на народних депутатів і так далі.

Є поправки, подані народним депутатом Юрчишиним, зокрема, і іншими народними депутатами, які це виправляють. Зокрема це поправки 35, 36, 39, 40, 126, 128, 129, 130, 131, 177 і 178. Це поправки, які... Перепрошую, поправки 99 і 226 – це інші поправки, які я щойно озвучував, які оскаржують, які надають можливість оскаржувати ці... змінюють юрисдикцію фактично. І це оскарження відбувається до Верховного Суду, а не до Окружного адміністративного суду міста Києва, до якого, я думаю, що тут не буде

великих дискусій, довіра все-таки більша, ніж до АСК.

Далі. Друге дуже важливе положення. Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів і правила її роботи, які затверджуються Вищою радою правосуддя. Хотілося б дізнатися, в чому логіка, коли ми оновлюємо Вищу кваліфікаційну комісію суддів з допомогою міжнародних партнерів, створюємо новий орган повністю, що добре, надаємо міжнародним партнерам, дійсно, велику роль у цьому, але всі правила роботи визначаються повністю Вищою радою правосуддя, яка жодним чином не оновлюється, жодним чином не... фактично не зачіпається її склад цим законом, яка не менш, а, можливо, навіть більш, ніж Вища кваліфікаційна комісія суддів, винна в стані судової системи, яка є на сьогодні.

Я дуже хотів би попросити звернути увагу також і розглянути ще раз правки 39, 40, 126, 128, 129, 130, 131, 177, 178, тому що ті позитивні, безумовно, положення, які є в цьому законопроекті щодо оновлення органів суддівського врядування, можуть просто натикнутись на те, що елементи старої судової системи, які залишаються, просто це все зруйнують, і ця відповідальність буде повністю і наша з вами також. Нам скажуть: чого ви, експерти не порекомендували? А чому народні депутати прийняли от такі положення?

Я дуже просив би вас звернути увагу на ці поправки, розглянути їх і прийняти.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Михайле.

Будь ласка, хто ще хоче виступити?

Будь ласка, Віталій. А потім – пан Олександр.

ШАБУНІН В. Доброго дня, шановний комітет. Дякую за можливість виступити. Пані головуєча! я дуже люблю оперувати соціологічними даними. Це цифри.

Значить, дані, якими оперувала пані доповідач попередня, це дані соціології Разумкова за лютий минулого року... цього року. Ви знаєте, чому.... за лютий цього року.

_____. Червень.

ШАБУНІН В. Червень це була соціологія "ДІФА", я зараз її зачитую. Ви трошки помиляєтесь.

Так от, але беремо соціологію за червень, щоб вам було краще зрозуміло. Який там відсоток повної довіри до суду? Два процента. Повністю довіряють судам 2 відсотка. Скоріше довіряють, ніж не довіряють, 14 відсотків. 14 відсотків населення України скоріше довіряє, ніж не довіряє.

А знаєте, який негативний баланс довіри? Тобто різниця між тими, хто довіряє і не довіряє, 60 відсотків. 60 відсотків – негативний баланс довіри, трошки більше, ніж російських медіа в Україні. Це не аргумент на перезавантаження судової системи, на її ремонт? А знаєте, скільки не довіряє Верховному Суду згідно тієї соціології, яку ви цитували?

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Знаємо.

ШАБУНІН В. Так скільки? Скажіть, будь ласка, членам комітету, бо ви замовчали цю цифру.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Ні.

ШАБУНІН В. 40 відсотків українців...

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Я хочу пояснити...

ШАБУНІН В. 40 відсотків українців не довіряє Верховному Суду

згідно цієї соціології.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Шановні колеги, різниця в цифрах полягає в тому, що я озвучила опитування відвідувачів в суді, тобто тих людей, які відвідують суди. А ті, які там ніколи не були, ви спираєтесь на ці І ви праві, бо ви про одні цифри говорите, а я про інші.

ШАБУНІН В. Я кажу про соціологію, проведену Фондом "Демократичні ініціативи" імені Ілька Кучеріва в липні цього року: "Опитування громадян України з метою встановлення рівня довіри до судової системи". Так, от рівень довіри до судової системи негативний баланс – 61 відсоток.

НІМЧЕНКО В.І. А хто гранти давав..... *(Не чути)*

ШАБУНІН В. Я, цінуючи час членів комітету, не буду на це відповідати.

Більше 40 відсотків українців наполягають на негайному повторенні судової реформи, яка, на їхню думку, не відбулася. Кому цікаво перевіряти – судова реформа очима громадян – в Google dif, остання соціологія. Тому, коли представники судової влади говорять про те, що немає причин для радикального втручання представницького органу влади в судову вертикаль, то це, пробачте, не відповідає дійсності, бо 60 відсотків громадян не довіряють судам.

_____. В роботу Верховного Суду було сказано, роботу Верховного Суду.

ШАБУНІН В. 40 відсотків роботи Верховного Суду не довіряють українців.

_____. Сказала Голова Верховного Суду, що немає причин втручатися в роботу Верховного Суду.

ШАБУНІН В. Друзі, я був на підкомітеті, щиро дякую підкомітету за можливість висловлювати по поправках і працювати професійно по цих поправках. Безперечно, необхідною є ще й перезавантаження Вищої ради правосуддя, але це інша історія. Цей законопроект виконує передвиборчу обіцянку Президента і партії "Слуги народу" на перезавантаження Вищої кваліфікаційної комісії суддів, яка, нагадаю, обрала чверть недобросовісних суддів до Верховного Суду, і принаймні робить спробу поставити Вищу раду правосуддя хоча б в якісь рамки. Ту Вищу раду правосуддя, яка, я нагадаю, суддю Вовка не спромоглася відсторонити. Ту Вищу раду правосуддя, яка, перепошую, члени якої збирали "малину" собі на елітні квартири в Києві.

А знаєте, що українці вважають причиною негативного ставлення до суду? З того самого цитованого вами дослідження. 46 відсотків громадян України вважають причиною недовіри до роботи суддів, що саме діяльність суддів найбільш негативно впливає на рівень довіри до них. Якщо це не вирок судовій системі і не крик про її реформу, то я вже не знаю, що може бути криком для реформи судової системи.

Дякую за можливість висловитись.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Віталій.

Будь ласка, пане Олександр. Потім – Василь Іванович.

ДРОЗДОВ О.М. Доброго дня, шановна головуюча! Доброго дня, шановні народні депутати! Доброго дня, шановні учасники нашого поважного зібрання, засідання.

Я підтримую позицію, висловлену Валентиною Іванівною Данішевською з приводу того, що наразі виникла, дійсно, загроза, пов'язана

із втручанням в діяльність судової гілки влади. І я буду говорити зараз про Вищу кваліфікаційну комісію суддів України. Буду говорити наступне.

Справа в тому, що підтверджую висновки, які були заявлені низкою міжнародних експертів, зокрема, Комітетом міністрів Ради Європи буквально нещодавно, зокрема, відповідними європейськими інституціями, з приводу того, що на сьогоднішній день вони ставлять під сумнів атмосферу обговорення даного законопроекту. Оскільки він нашвидкуруч, скажімо так, скоріше, скоріше, скоріше треба його до зали пленарних засідань передати.

Чому? Чому така поспішність? Чому ігнорується, наприклад, висновок з приводу того, щоб направити його до Венеціанської комісії для того, щоб вона підготувала відповідний висновок? І, до речі, історичний досвід вже такий є у нас, нашого парламенту нашої країни. Чому так?

Більш того, якщо ми говоримо про Вищу кваліфікаційну комісію суддів, то тут також виникає низка питань. Чому в цьому законопроекті під гучною назвою, зараз, правда, назва змінилась – щодо змін до законодавства про суддівське врядування, не ставляться питання і не обговорюються деталі тих процедур, які... Ми говоримо про те, що їх треба оптимізувати. Чому на сьогоднішній день під вивіскою цього законопроекту фактично усувається від формування органів суддівського врядування і судовий корпус, хоча це вимога представників Ради Європи, і адвокатура України усувається також?

І я скажу, я підтримую позицію Національної асоціації адвокатів України, оскільки я обраний з'їздом адвокатів України практично одноголосно, що ми вважаємо, що не просто треба зменшити, відсторонити адвокатуру, а збільшити вдвічі її представництво. Чому. Тому що в тих процедурах, які на сьогоднішній день існують, потрібні фахові знання. І на сьогоднішній день і адвокатура України, вона підтвердила, скажімо так, свої самоврядні якості, і вона здатна виконувати відповідні функції, в тому числі в цьому органі суддівського врядування.

Далі постає питання з приводу того, що звучало, що ВККС, вона перетворилася в певного монстра і так далі, ви знаєте, я хочу зауважити, що

законопроект не змінює структуру, не створює новий орган фактично, мова йде про те, що одних членів замінити треба на інших, більш того, підпорядкувати Вищій раді правосуддя, більш того, з певною комісією це зробити. Але, шановні, то... тим самим ми покращимо роботи, просто знімемо вивіски. Більше того, звертаю увагу, що на сьогоднішній день Вища кваліфікаційна комісія вже оновлена, зайшли туди чотири нових члена. 29 і 30 жовтня, мені суддівський корпус не дасть збрехати, буде обрано ще два члена Вищої кваліфікаційної комісії, і ця процедура є.

А тепер щодо діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів. На сьогоднішній день я не буду зараз занурюватися у величезну кількість тих конкурсів, які нами проводяться і завершуються постійно, я приведу лише один невеличкий приклад, аби не перевантажувати депутатський корпус шановний народних депутатів. Ми оголосили конкурс в апеляційні інстанції. На сьогоднішній день по нашій інформації подано дві з половиною тисячі документів на дані конкурси. А це не є довірою до існуючого складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України?

І ще один момент, на який би я хотів звернути увагу. Я ознайомився з відповідними пропозиціями, у мене склалося враження, можливо, це суб'єктивне, що приймаються лише пропозиції одного народного депутата з одним прізвищем. При всій повазі, а, разом з тим, всі інші просто відхиляються, їх величезна кількість. Але ж тут питання в іншому. Якщо ми говоримо про реформування суддівського врядування, то, мабуть, треба говорити про відповідні процедури, які пов'язані з посиленням в тому числі суддівського врядування, адже в подальшому це суддівське врядування буде формувати той Верховний суд, з приводу якого ми зараз ведемо відповідну мову. А якщо ми говоримо про те, що просто зміна вивісок і зміна, скажімо так, просто зміна вивісок, то напевно ми будемо говорити про те, що зміниться якість роботи, в тому числі і Вищої кваліфікаційної комісії.

І ще один момент, на якому би я хотів наголосити, що фактичне зупинення повноважень, або навіть виходячи з тих поправок, які були

враховані, доопрацювання до певного часу, поки новий склад не буде обраний, це призведе до серйозного сповільнення роботи Вищої кваліфікаційної ради суддів України, в тому числі з огляду на ті конкурси, які нами оголошені і які зараз проводяться, в тому числі, і стосовно конкурсу, який проводиться з добору суддівських кадрів до апеляційних інстанцій.

Тому, шановні колеги, шановні народні депутати, в мене прохання від Вищої кваліфікаційної ради суддів України: давайте разом аналізувати ситуацію, давайте звертатися і використовувати повною мірою той конструктивний досвід взаємодії з європейськими інституціями, перш за все з Венеційською комісією за справедливість, і в подальшому вже, як то кажуть, в іншому режимі, в іншій атмосфері працювати над даним законопроектом.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Михайлович.

Будь ласка, Василь Іванович.

ГУМЕНЮК В.І. Дякую за надану можливість.

Шановні колеги, безперечно, це дуже важливий законопроект, і дуже добре, що нова влада хоче мати стосунки із судовою владою для того.... для забезпечення прав і інтересів громадян.

Але чи це так? Ви знаєте, що в даному випадку в мене... з точки зору мого досвіду я проглянув законопроект, і бачу, що правки ці, безперечно, вони усувають зовсім суддівський корпус від формування органів врядування врядування, що є небезпечним і в порушення Конституції, і європейських гарантій. Становиться один центр, центр – Вища рада правосуддя. Але Вища рада правосуддя, яка має формувати кваліфікаційну комісію, тобто центр переміщається, найбільший стає, під найбільшим впливом. Тобто виходить, що вроді би зі стороннього центру можна впливати на суддівський корпус. Це небезпечно.

Друге питання, або ж воно перше, це правка, в яку вноситься.... в

статтю 4, де забирається частина друга статті 4 щодо Закону про судоустрій, можна вносити лише зміни до Закону про судоустрій. Це сама небезпечна правка, тому що в даному випадку це було досягнення судової системи України в те, щоб ми увійшли в конституційне русло і вносили в закон зміни тільки в такий спосіб.

Третє. Відносно правки в статтю 37 – 100, 200, 300, 500. Безперечно, влада прийшла, може собі ставити амбіції, говорить, що в нас сьогодні держава така, ми депутатів робимо 300 чоловік і суддів зробимо 100 чоловік. Нам цього хватить – 100 чоловік Верховного Суду. Ніхто проти цього, проти прав органу владних повноважень, тобто Верховної Ради, не заперечує. Ви в праві визначити, але в будь-якому випадку має бути обґрунтування. А якщо і немає обґрунтування, то має бути знати... всі знають, що є міжнародні стандарти і забезпечення незмінності суддів, є конституційні принципи захисту суддів, які обрані безстроково і працюють. То якщо вже пишеться такий закон, то, будь ласка, через кому іншу статтю або "Перехідні положення", що робити цим 100 суддям, щоб вони не металися, як ті судді Верховного Суду зараз уже третій рік без, так сказати, конкретного вирішення, так іще цих 100 суддів. Тому в даному випадку я за те, щоб якщо стоїть питання, що в такий спосіб необхідно прийняти цей закон, має бути викладено до міжнародних стандартів, що робити цьому судді. І, вибачте, дорогенькі, не можна йому сказати, що ти тут досяг за все своє життя кар'єри суддівської Верховного Суду ти йди в суд першої інстанції. Так, він може піти в суд першої інстанції, але з досягнутою гарантією. Ото зарплату судді Верховного Суду ви йому хочете платити в суді першої інстанції, то набирайте його в суд першої інстанції, і хай він там працює. Тому що така ситуація, треба допомогти. Не можна, в нього немає... Якщо немає... в нього немає континуїтету, до нього, то вибачте, будь ласка, він за щось повинен відповідати, він досяг цього рівня. Забрати в нього неможливо, тому що безстроково. Це міжнародні гарантії. Тому в даному випадку треба зазначити, що ми йому пропонуємо. Ми йому пропонуємо іти – іди в

Верховну Раду, іди в Кабінет Міністрів. іди в Міністерство юстиції. Він говорить: добре, я погоджуюсь. Пішов. Так має бути в нормальній цивілізованій державі.

І перше. Ми переживаємо вже не перший раз таку ситуацію. 2010 рік. Рівно так: був Верховний Суд, який максимальний був – 95 чоловік по штату, 81 – в наявності. І закон 2010 року. Закон 2010 року залишає 20 суддів. 20 не получилось - залишилось 48. В закон внесли зміни, залишилось 48 суддів Верховного Суду України. І забезпечували касацію до певного періоду, до створення... до внесення змін, коли став Верховний Суд і створили нові касаційні суди. Тобто для того, щоб "розірвати" Верховний Суд.

Але ви говорите за Венеційську комісію, закон 2010 року теж не був у Венеційській комісії. Закон 1402 16-го року теж не був у Венеційській комісії. Закон цей хочете? Будь ласка, тоді і 1402 – туди, у Венеційську комісію, хай перевірять. Безперечно, що є помилки, якщо ми хочемо швидко вирішити це питання. Але саме головне – Конституція і міжнародні принципи, їх треба зберігати у будь-якому випадку.

Відносно кваліфікаційної комісії Вищої ради правосуддя. Я вже сказав, що в даному випадку це небезпечно, тому що створюється центр управління судовою системою, на який ми не знаємо хто впливає і хто буде впливати. Тобто він виходить з-під контролю з'їзду суддів України, органів суддівського самоврядування. Органи суддівського самоврядування не можуть звіт..., вони тільки слухають інформацію.

Шановні, так бути не може. Судова система – це розподіл... Вірніше, держава – це розподіл на законодавчу, виконавчу і судову. Судова має в межах своєї компетенції на загальних принципах діяти у відповідності до міжнародних принципів і нашої Конституції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович.

Колеги, хто ще хоче виступити? Руслан Петрович. Нарешті народні

депутати.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, пані голово.

Шановні колеги, ну, в принципі це продовження дискусії. Ми розпочали і активно її проводили під час обговорення законопроекту в першому читанні. І багато хто з тих, які зараз присутні, теж брали участь в цій дискусії. Насправді, тоді була нагода подискутувати з представником суб'єкта права законодавчої ініціативи, зараз, на жаль, його немає. Але я нагадаю, бо я теж тоді активну брав участь в цій дискусії. Що, як на мене, є низка питань, які є концептуально важливими, які варто обговорити. Всі решта, вони впливають з цих концептуальних речей, і, як на мене, таких речей є 4, ну, можливо, 5, але 4 точно.

Безумовно, питання, всі ці речі, в тому числі мною, ми намагалися відкоригувати, більшість, там більше 90 відсотків наших правок відхилено, 1 правка врахована, за що дуже вдячний, ми нарешті дійшли консенсусу, щоби жодним чином не розширювати дію Закону "Про очищення влади" на суб'єктів, які пропонувалися суб'єктом права законодавчої ініціативи. Я дякую підкомітету. Думаю, що це зрозуміло було навіть хоча би з вчорашньої нашої дискусії. Не хочу до цього вже навіть повертатися.

Решта питань не вирішилися, в тому числі питання кількості суддів Верховного Суду. Ми, пригадуєте, перший раз теж намагалися подискутувати, я особисто питав представника, поясніть, обґрунтуйте, чому цифра 100 і чому, якщо йде мова, ви кажете про перезавантаження, то ви ж говорите про відбір зі складу цих суддів. Якби йшло, я розумію, ви хотіли щось по новій, як тут було сказано. Тут же не по новій йдеться. Дивіться, яка фактично зараз є ситуація, наскільки я знаю, в нас нема 200 суддів, в нас там їх 190, по-моєму, 192. Так?

300 тисяч справ з гаком, як сказала Голова Верховного Суду. Я теж питав, а в якій спосіб ці справи будуть коли-небудь вирішені? На що мені було сказано, що ми ж будемо всіх тих, які не пройдуть, посилювати ними

апеляційні суди і основне навантаження перейде на апеляційні суди і ці справи теж туди підуть. Ну, це вже ж було в нашій історії. І чим це закінчилося? Повним фіаско! Люди до сих пір не змогли відповідно знайти правосуддя в судах. Це ж було вже. І ті справи, вибачте, там або пропали мотлохом або подекуди зараз в архівах знаходяться і невідомо, яка їхня доля. Ну, це ж, ну, пригадайте нашу історію, тут є корифеї, старожили, вони вам розкажуть, чим це закінчилося.

Тепер друге. Я от не розумію, в який спосіб відбуватиметься так би мовити цей відбір, бо десь написано, наприклад, в частині п'ятій, в "Перехідних положеннях", в "Прикінцевих" про те, що це відбір, а вже в сьомій, що це конкурсний відбір. І я теж поставив питання, що це таке буде, на що мені було сказано, ми подивимося, що це буде. Можливо, це буде 2 відбори: один відбір для тих, хто залишиться в Верховному Суді, а для тих, хто хоче перейти в апеляційні суди, має бути ще додатково конкурсний відбір, принаймні я так зрозумів, що так читається. Чи цього ми хочемо? Якщо в цьому сенс... Тобто ми хочемо їх посилити, але вони мають пройти через конкурсний відбір, через який вони не пройдуть, а отже ніхто нікого нічим не посилить. Нічого не розумію.

З приводу Вищої кваліфікаційної комісії суддів. Знову ж таки ми дискутували з цього приводу. Я вже зараз не говорю про те, чи там припиняти достроково повноваження чи не припиняти. Я розумію, що це політичне питання. Очевидно, воно буде вирішено. Я просто той раз казав в ВККСі і зараз кажу, що ви просто прийміть це як даність. Інша справа, що я не розумію, чому до формування ми не допускаємо органи суддівського самоврядування. Це теж біда буде, тому що жоден орган суддівського самоврядування не буде ніяким чином впливати, а це наш обов'язок, в тому числі міжнародно-правовий, що органи суддівського самоврядування мають відігравати домінуючу роль в цьому. Тобто ми не просто в суперечність нашу внутрішньому, в міжнародно-правову серйозно вступаємо. Я не знаю, для чого це робиться. Я не знаю, чому там заважає з'їзд суддів чи з'їзд адвокатів чи з'їзд

представників вищих юридичних установ навчальних. Кажуть, такого ніде нема. Так це в Конституції є по відношенню до ВРП, це була просто проекція, там тільки по-моєму конференції прокурорів було вилучено. Все решта є для ВРП і є в Конституції. Це конституційна модель, ми тут нічого не придумаємо.

Тому, друзі, як на мене, ці концептуальні важливі речі, на яких я наполягав, тільки частково враховані, решта не враховані. Я просив би ще раз їх обговорити і повернутись до цього. Повірте мені, чи в Верховному Суді буде 100 чи 190 – це суттєво важливо, бо 25 і 50 в суді – це різна кількість суддів, які здатні розглядати справи. Але ж це судді не одноособово розглядають справи, це ж колегіальний розгляд. Вони мусять свої справи в цій трійці послухати і ще двох суддів послухати всі справи. Уявіть собі, скільки часу, який страшенний лаг часу в двічі потрібен. Фактично це вже буде проекція, це вже майже 600 тисяч справ буде, в двічі більше, вони ніколи їх не розглянуть. Це значить 300 тисяч принаймні громадян або вже це десятки громадян, яких стосується ця справа, ніколи не знайдуть правосуддя.

Давайте ще раз обговоримо це питання. Мені здається, що це ключові речі. Якщо ми хоча б тут зможемо знайти консенсус, всі решта речей дуже легко буде вирішити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслане Петровичу, ви тільки... от зараз ми проговорили, дійсно, треба повернутися, всі правки, які ви вважаєте, що необхідно до них повернутися, ви їх відмітьте, тому що ми зараз перейдемо, я так сподіваюсь, до законопроектів.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я пропоную от ці концептуальні речі обговорити. І якщо ми по них приймаємо рішення і поставити їх на голосування, то ці правки враховуються, якщо ні - всі решта немає сенсу, бо вони впливають з цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Концептуально - це коли ми заходимо на перше читання. Ми заходимо на друге читання, тому ми маємо йти по поправках і пропозиціях. Тому я прошу конкретно підходити..

Будь ласка, зараз повернемося безпосередньо до ваших правок, і якщо ви визначите, які ми ставимо на голосування, поставимо.

Да, Олександрє Михайловичу.

ДРОЗДОВ О.М. Одна секунда, репліка. Якщо ми говоримо про те, що у нас начебто є недоброчесні у Верховному Суді, то в чому тоді сенс і логіка надати їм можливість здійснювати правосуддя в апеляційних судах? То що, в апеляційних судах можуть ці судді працювати? Де логіка?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, хто ще хоче виступити?

Василь Іванович Німченко, будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. і дуже просив би оце джерело держати його чистим, на нас дивляться люди.

А тепер, по-перше, тут треба рішити концептуальне, що ми розглядаємо. Ви бачите, що зайшов законопроект Президента, десь, якийсь, тут в якомусь кабінеті і він уже сьогодні називається "Закон про внесення змін до Закону "Про судоустрій і статус суддів". Невірно, у нас предметом розгляду є законопроект Президента. І ми ні в якому разі не можемо навіть вести мову про те, що у нас інша назва закону. Я хотів би це наповнити. Оце є концепт, а за цим концептом, що слідує? Я взяв, не хочу зачитувати рішення Конституційного Суду, я лише зачитаю: "вирішив визнати такими, що не відповідають Конституції положення пунктів 6,11,15... ", де законом вносились зміни про бюджет, де до Закону "Про статус суддів", з другими законами вносились зміни, доповнення, в тому числі стосовно соціального

захисту суддів, стосовно їхнього режиму роботи і стосовно їхнього статусу. Це впливає чітко з 92 статті Конституції, і це друга частина концепції, що ми повинні проходити через призму Конституції, як би ми не працювали над цим. А виходячи із концепцію через призму Конституцію, ми перш за все повинні робити перше одне із..... як захищаються інтереси народу, громадян України.

Тут ми чули про те, що ніякого тиску на це немає, на зловживання судьями, чисудів немає, чи не порушуються права громадян. Шановні колеги, читайте статтю 55, я прошу, я її прочитав і сьогодні прочитав, хоча я вже читаю 33 роки, повірте. І вона каже: держава забезпечує доступ до правосуддя. Забезпечує доступ до правосуддя, ще раз кажу. То чи йде питання про звуження об'єму доступу до правосуддя, коли є незахищений інститут судової влади? Звичайно, тут проблеми. Чи є це, зменшує можливість захищати і отримати відповідь на рішення, коли, я хочу вам, ви мені повірте, наверное, мені все-таки немало літ, що я кажу чесно, що адвокати написали і воно у вас є, що рішення вони отримують у Верховному Суді через 5-7 років. Так от це що працює 55-а? Ви розумієте, от про це ми повинні сказати, щоб про це чули на пленарному засіданні Верховної Ради, а не те, що було написано в законі. Це другий елемент концепції. А з цього випливає.

Перше. Що це Закон "Про судоустрій та статус суддів" не може бути предметом розгляду сьогодні. Це перше. А раз він відвалюється, то ми бачимо, що предмету дослідження, який є у нас, об'єм його звужується.

Друге. Якщо навіть піти по тій спробі, про яку веде пан Микола, який вніс, сьогодні посилаючись про те, а що тут, якщо не Президент, то представник Президента. Я думаю, що пан Микола не представник Президента. А якщо він хтось інший, який близький до представника Президента, то це ж теж не дає права заходити в комітет і вирішувати питання. Шановні колеги, ми Комітет правової політики! Це друге, тому я хотів би з цієї концепції.

А тепер стосовно "малини". Я скажу вам, в мене вже изжога сьогодні від малини, хто там її збирав у Польщі.

Вести мову про довіру чи недовіру суддям... Той, хто веде мову, хто веде аналітику, повинен знати, що одна сторона із всіх цивільно-правових відносин – і адміністративних, і господарських, все! – одна із сторін виходить незадоволена. А їх розглядається справ більше 5 мільйонів в рік, то зразу 50 відсотків відхиляйте в негатив. І якщо там є 14 більше, чим довіряє, порівняно з чотирма процентами довіри до Верховної Ради, то честь і хвала цим трударям судової системи і гілки судової влади. Люди вірять і йдуть. Сам сказав Верховному Суду, по-моєму, пан Шабунін Віктор, він сказав "40 відсотків Верховному Суду".

І тому я хотів би, щоб ми не робили оцей удар негативу на недовіру суспільства. Надо знати кінцеву і вивірену політику щодо довіри до суддів. Да, є тут негативні явища. Чи є взяточники? Є! І вони ж не скривають, вони з цим борються – і все. Але ми повинні йти даліше.

Тепер друге. Коли ми ведемо мову про внесення зміни до любого законопроекту, то ми повинні дивитися, як то кажуть, "встретишь блондинку на улице – зри в корень", то же самое и тут. Які правовідносини? Куди ми заходимо? Хіба ми як комітет не повинні все перевіряти? Чим ми повинні займатися? Перш за все, через призму Конституції, і друге – чи не протирічать оці законопроекти, чи вони кореспондуються із законодавчим масивом?

Скажіть мені, будь ласка, хто, де і на якій підставі вирішив втрутитись у громадські об'єднання, які вже створені по закону щодо виконання контрольних функцій за формуванням судових структур, як сьогодні, і установ? Вже появився термін "учреждения", "установи" в Конституції, то конституційний вираз... вислів. І тому... створені такі...

І що ми бачимо в цьому законопроекті? То ми бачимо, хтось каже: "Було 16. Тепер стало 11". Хто це перевіряв? Хто прораховував і куди ми вийдемо? Яке ж буде кінцеве рішення? Я думаю, що на сьогоднішній день

ніхто цього не перевіряв. А йде питання про людей.

Тому я хотів би, щоб те, де формується, де формується поняття і розуміння, не втручатись в ті норми закону, який вже виважений і вивірений життям.

До речі, знаєте, коли теорія права каже про те, чому є розрив в часі при внесенні зміни до Конституції? Конституційний Суд з цього приводу чітко сказав: "Через дві сесії". Лише тому, щоб був виважений підхід, був час для перевірки і звірення, наскільки вивірені ці зміни до Конституції.

Те ми кажемо і про судову владу, це ми кажемо і про судову владу. Це "не хухри-мухри", вибачаюсь за сленг. Это судова влада, яка забезпечує правопорядок. Читаємо Конституцію. І ми на сьогоднішній день бачимо, що Голова Верховного Суду, я вибачаюсь, пані, просить: шановні, ну, як же можна, ми ж – судова влада? І як може виконавча влада в такий спосіб, чи хто там автор цих законопроектів, підставляючи Президента і виносячи такі законопроекти, і на "дольоті" навіть до цього "аеропорту" комітету починають "шасі міняти", щоб сісти і отримати це рішення. Ну, це недопустимо. Це антиконституційно і це відкриті антиконституційні дії, які вносяться в цей закон.

І останнє, що я хотів би сказати. Шановні колеги, ми сьогодні, дійсно, його розглядали. Вчора, до речі, і я вчора казав про це, приємно працювати. Професійно високовикшолений комітет. Це я кажу від душі. І я казав і Руслану Петровичу, що приємно працювати.

Я хотів би, щоб сьогодні... Воно вчора, знаєте, я бачив, ці люди, світилися обличчя, якій шли, що десь їм добавили грошеньят, десь їх і задоволені їх потреби. А сьогодні у нас питання стоїть, чи дозволимо ми, чи не дозволимо ми "рвати" судову владу? Чи дозволимо ми, чи ні узурпувати владу через другі інститути, не будемо їх називати. Але питання про те, що переформатування громадських об'єднань, які контролюючі, якийсь дотик мають до створення діяльності Верховного Суду. А саме більше, що ми уже сьогодні бачимо, що хтось десь, навіть без відома судового корпусу, вирішує

питання про скорочення, про те переформатування в законодавчому процесі і вивести його... всіх рівних серед рівних.

Шановні колеги, це не стаття 24, що всі рівні перед законом. Іде питання про судову владу, а судді – це ті громадяни, які наділені довірою громадян України, і законом служити не владі - служити народу і закону. От, про що йде мова. Вони мають і більші гарантії, і вони мають і більш високий захист, законний і конституційний, і хто це звужує... Оце є розуміння звуження об'єму та прав судової влади, і суддів, які відтворюють в своїй діяльності судову владу. І я на цьому закінчив.

Спасибі, що ви мене вислухали.

_____. Шановні колеги, пані Ірина вийшла на хвилику, я замість неї поведу трошки засідання, вона попросила.

Оскільки було в промові Василя Івановича згадано пана Миколу Стефанчука, надаємо право на відповідь згідно з регламентом.

СТЕФАНЧУК М.О. Я дуже дякую за цікаву лекцію про польську малину і "хухри-мухри", але давайте все-таки будемо переходити до конструктивного діалогу і обговорювати це все в правовому полі. Обговорювати ті правки, які, дійсно, нам сьогодні потрібні, а не лобіювати чийсь персональні інтереси.

Дякую.

_____. Дякую.

Шановні колеги, хто із присутніх бажає висловитися? Будь ласка, представтесь. Прошу.

ГЛУЩЕНКО С.В. Доброго дня! Глущенко Світлана, доктор юридичних наук, член Асоціації правників України і людина, яка понад 20 років свого професійного життя присвятила роботі у вищих судових органах

нашої держави, зокрема у Верховному Суді України і у Вищому спеціалізованому суді, який був створений в 2010 році.

Я сьогодні виступаю від імені Асоціації правників України і з великою честю хочу представити цю, дійсно, дуже важливу громадську організацію, яка відстоює принципи верховенства права в нашій країні і кожного дня систематично, фахово, дискусійно, і гаряче в тому числі, відстоює права кожного громадянина бути захищеним в нашій державі і відчувати цей стан захищеності.

Ви знаєте, ми абсолютно підтримуємо бажання нашої нової влади вдосконалювати сферу здійснення правосуддя, тому що дуже багато ще проблемних питань є в цій царині. Але також я глибоко переконана, що також і мої колеги з юридичного ринку думають про те, що зміна влади в особі Президента не має змінювати ті позитивні тенденції і ті позитивні напрацювання, які сьогодні судова влада покроково здобуває в такий непростий шлях. Безперечно, є норми, які на сьогодні заслуговують на підтримку і повагу в цьому законопроекті – це пов'язано і щодо вирівнювання суддівського утримання, суддівської саме винагороди для суддів, які пройшли кваліфіціювання, які не пройшли кваліфіціювання, для дисциплінарних процедур, які будуть більш, знаєте, такими системними з чітко визначеними строками.

Разом з тим, хочу... зробити ще маленьку рефлексію на слова пана Шабуніна, який досить красиво читає статистику від певних...

ШАБУНІН В.В. Соціологію.

ГЛУЩЕНКО С.В. Соціологію. Але хочу запропонувати пану Шабуніну все хоч один день провести в судовій сфері, в судовій системі, в апараті суду або серед суддівської спільноти, розглядаючи справи, для того, щоб так красиво маніпулювати, бо я вважаю, що це маніпуляція.

ШАБУНІН В.В. В чому саме маніпуляція?

ГЛУЩЕНКО С.В. Я вас не перебивала, дайте я закінчу.

ШАБУНІН В.В. *(Не чути)*

ГЛУЩЕНКО С.В. Шановні народні депутати, шановні члени комітету, ви знаєте, я хочу і професійно, і чисто по-людські підтримати сьогодні тих ваших колег, які проти того, що не потрібно ламати те, що почало працювати. Звичайно, перше питання – це стосується скорочення кількості суддів Верховного Суду. Ми уважно, звичайно, читали обґрунтування до цього законопроекту. Тому що ми так звикли, коли ми читаємо якийсь проект документу, ми маємо розуміти, для чого, яка кінцева мета і що ми досягнемо в результаті. Як правильно сказала Валентина Іванівна, в цьому законопроекті немає жодного міркування, жодного обґрунтування, статистики, порівнянь, що судді Верховного Суду гуляють, їх треба скоротити, тому що є такий, знаєте, неправильні ресурсні затрати на їх роботу, і країні не потрібно їх 200, а має бути до 100. Немає цього.

У мене питання ще такого конкретного характеру. Коли ми приймаємо якісь закон чи будь-яке рішення як владний документ, ми завжди повинні відповісти на питання: що цей документ дасть для захисту простої людини, простого громадянина? От у мене є питання: скорочення кількості Верховного Суду що дасть конкретно для захисту конкретної людини, яка звернеться до Верховного Суду? Сьогодні залишок - 63 тисячі.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. *(Не чути)*

ГЛУЩЕНКО С.В. Ну. да, да, ви краще знаєте, звичайно, Руслан Петрович. Але я зараз про інше.

Через півроку-рік залишок буде вдвічі більше. Чи готові ви нести

відповідальність за долю тих людей, які сьогодні звернулися з останньою надією до Верховного Суду, аби отримати остаточне і кінцеве судове рішення. Як тоді ми будемо це обґрунтовувати?

Далі. Ви на сьогодні пропонуєте скорочення суддів провести через повторне кваліфікаційне оцінювання: етика, доброчесність, профкомпетенція. Але ці судді вже проходили ці процедури. Ви, по суті, вибираєте з тих, кого вже було обрано за цими процедурами. Яка логіка? Яка мета?

Тому я теж хочу підтримати слова Голови Верховного Суду з приводу того, що ця норма є не просто в кількості суддів, ця норма має очевидний негативний ефект у майбутньому.

Далі: з приводу ВРП і ВККСУ. У мене є досить суттєві застереження з приводу того, що ми, намагаючись прибрати певну концентрацію влади і якісь інші питання, які стосуються з негативною начебто роботою Вищої кваліфікаційної комісії суддів, передавши великий функціонал щодо роботи цього органу до Вищої Ради правосуддя. Тобто ми з одного органу, такого мег, створюємо іншого взагалі такого мегамонстра, який буде визначати політику, затверджувати регламент і встановлювати нові правила для кваліфікаційного оцінювання, для проведення конкурсів.

То просто в мене питання як у громадянина нашої держави: навіщо тоді нам взагалі ця Вища кваліфікаційна комісія? Давайте об'єднаємо функцію добору до ВРП і не будемо витрачати такі шалені гроші державного бюджету на утримання цього органу, який є несамотійним, який є абсолютно залежний від роботи Вищої ради правосуддя, враховуючи те, що вона не перезавантажується.

Тому, колеги, це так само дуже таке для мене суттєве питання, не лише як для правника, а і як для людини, яка потенційно, можливо, завтра звернеться до суду за захистом свого права. І ряд інших таких питань, які пов'язані в тому числі і з дисциплінарною відповідальністю.

Звичайно, потребує підтримки норма з приводу створення комітету

етику. Але я категорично не погоджуюсь з тим, що до складу цієї комісії входять члени Вищої ради правосуддя, які будуть оцінювати своїх колег на етику на доброчесність. Це, очевидно, конфліктна норма, яка закладається першочергово в цьому проекті. Тобто, якщо ми вже хочемо створити такий орган, звичайно, суди мають делегувати через Раду суддів, тобто судова система має брати участь у вирішенні питань суддівської діяльності.

І інші питання, які ми виклали від асоціації до комітету. Ми надсилали свої альтернативні правки. Я не знаю, що проголосовано на цю хвилину за основу на підкомітеті. Хотілось би, звичайно, бачити і розуміти, що ми наразі обговорюємо, що вже прийнято, що ще залишиться дискусійним. Але все-таки основне, що я хочу сказати. Що закони приймаються не для когось конкретно. Закони не приймаються не заради когось конкретно. Закони приймаються заради людей. То є просте запитання: чим цей законопроект допоможе конкретній людині?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, хто ще хоче виступити? Будь ласка, Галина.

ЧИЖИК Г. Доброго дня, шановна головуюча. Доброго дня, шановні депутати, шановні учасники.

Я би хотіла лише звернути вашу увагу на ті ключові речі, які передбачає законопроект. Тому що за цими нашими дискусіями, мені здається, втратилась суть.

Цей законопроект передбачає не просто зміну прізвищ членів Вищої кваліфікаційної комісії, як про це говорив представник ВККС. Він передбачає обрання нових членів комісії за новими правилами. Коли не просто судді, адвокати чи науковці будуть делегувати туди своїх представників. Коли буде конкурс і в конкурсній комісії будуть міжнародні експерти, які вже продемонстрували свою ефективність під час обрання суддів антикорупційного суду.

Тому що, як судді, як адвокати, так і науковці зганьбилися своїми призначеннями як до Вищої кваліфікаційної комісії, так і до Вищої ради правосуддя. Тому що... Я нагадаю, що прізвища чотирьох нових членів Вищої ради правосуддя, обраних з'їздом суддів у грудні минулого року, були відомі за день до того, як за них проголосували! І їхні прізвища оприлюднила моя колега Катерина Бутко.

Тому що адвокатура зганьбилася своїми призначеннями до Вищої ради правосуддя. Це Павло Гречківський, фігурант гучного кримінального корупційного скандалу, і Олексій Малавацький, які в порушення закону стали двічі членами Вищої ради правосуддя.

Тому що науковці на останньому з'їзді суддів також своїм призначенням зганьбилися, тому що цим з'їздом дерегував Ілля Ківа.

Тому я прошу присутніх тут членів комісії не маніпулювати і не говорити про стандарти Ради Європи, про те, що судді мають обирати суддів. Нам спочатку потрібно почистити судову систему від негідних представників, а потім доручати добросовісним суддям самим вирішувати свої питання. А поки що судова українська система неспроможна це робити, і неможна довіряти корумпованим суддям самим себе очищати. Тому ключове, що передбачає цей законопроект – це обрання нової комісії за новими правилами. І ця процедура вона вже продемонструвала свою ефективність.

І я прошу депутатів звернути увагу на ті правки, які, власне, і передбачають вирішальну роль міжнародних експертів у цих процедурах, як у роботі конкурсної комісії, так і в роботі етичної комісії. Підкомітет сьогодні вранці підтримав уже ці правки, тому я прошу депутатів так само звернути на них увагу і підтримати. І так само дуже важливо не забувати про те, що у нас тут є окружний адміністративний суд міста Києва, який може знівелювати будь-які речі, за які ви можете проголосувати. Тому там є важливі правки, які продали народні депутати Юрчишин і Крулько: стосовно оскарження рішень конкурсних комісій.

Тобто дуже важливо, що навіть законопроект, за який ви зараз хочете проголосувати, про обрання нової ВККС, все це може бути знівельовано одним рішенням одного маленького суду. Тому важливо також підтримати ці правки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Галино.

Будь ласка.

_____. Можна репліку? Буквально одна секунда.

Спори з Вищою кваліфікаційною суддів розглядаються у Верховному Суді. До чого тут ОАСК?

_____. До того, що це конкурсна комісія, а не Вища кваліфікаційна суддів, це різні органи і різні рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, хто ще хоче виступити? Тоді переходимо, мабуть, безпосередньо... Да, будь ласка.

ГЛАДІЙ С.В. Дякую, Ірино Валентинівно. Після попереднього засідання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Гладій. Це для стенограми.

ГЛАДІЙ С.В. Заступник голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Сьогодні я не планував виступати, виступав мій колега з огляду на досвід уже виступу у попередньому засіданні комітету. Але я підтримую абсолютно те, що було сказано сьогодні Валентиною Іванівною, Василем Івановичем, при тому, що, так сказати, кому-кому, а йому наоборот можна

було б говорити багато про Вищу кваліфікаційну комісію. Я дуже вдячний за чудові слова депутата Маркова, Князевича. Ви знаєте, можна, оскільки стосуються ці питання Вищої кваліфікаційної комісії, можна було багато вам говорити у відношенні того, що зробила кваліфікаційна комісія, але, напевно, те, що прозвучало сьогодні на комітеті, напевно, це і є реальна оцінка роботи Вищої кваліфікаційної комісії. І про це свідчить і затверджений недавно звіт Радою Європи щодо конкурсних процедур до Верховного Суду. Почитайте його там. Там колосальний досвід кваліфікаційної комісії, який можна, вибачте, на сьогоднішній день розповсюджувати і в інших країнах. Це великий обсяг методичного напрацювання, який в дійсності можна покращувати, але треба, напевно, так сказати, співпрацювати в тому плані.

Кваліфікаційна комісія готова співпрацювати і в дійсності виписати процедури, щоб їх спростити. Але цього немає в законопроекті. Мене більше всього насторожує той факт, що в дійсності там ще до нового складу Вищої кваліфікаційної комісії немає представництва судової влади, немає представництва з'їзду адвокатури, немає представництва вчених.

От зараз, скажемо, Галина Чижик розкажує у відношенні того, що вчені і адвокати себе фактично скомпрометували при кваліфікаційному оцінюванні, яке проводить Вища кваліфікаційна комісія при конкурсі в Верховний Суд. Але, почекайте, наскільки мені відомо, у вас тут половина, так сказати, адвокатів. То хто себе скомпрометував?

Ми завжди слухаємо Громадську раду доброчесності. Ми завжди оцінюємо їхні висновки дуже скрупульозно, але перед нами є висновки і є, скажемо, непоодинокі випадки, коли вони просто є голослівними. Але перед нами є суддя і доля цієї людини. І тому Вища кваліфікаційна комісія завжди підходить так. А у відношенні представництва насторожує цей факт, тому що, от бачите, і Шабунін говорить про ту недовіру, і Чижик, говорить, недовіра, що судова система не може сама себе очистити. Я абсолютно з цим не згідний, оскільки от громадськість... представники громадські говорять про це, але що вони пропонують натомість? Як можна, скажімо, людина

хоче обов'язково приймати участь в якихось цих процедурах уже завідомо з метою, ну, очищувати всіх. У нас і так велика проблема, велика проблема у відношенні голоду кадрового, який є і в суді першої, і другої інстанції.

На сьогоднішній день ми провели конкурс на заміщення 505 вакантних посад у місцевих судах, переможців конкурсу - 467 чоловік. Наразі фактично, якщо ВРП прийме рішення стосовно них і погодиться з цим рішенням Президент, ми фактично заповнюємо... у нас тільки два суди залишаються, які не відновлять відправлення правосуддя, тільки два.

Сьогодні ми оголосили результати конкурсу на заміщення вакантних посад в місцевих адміністративних і господарських судах. Ми 25 числа почали приймання документів на конкурс у суди апеляційної інстанції. Тобто кваліфікаційна комісія працює, і я думаю, що довіра до неї є, і сьогодні, скажімо, ви це почули. І якщо б звернутися ще до судової системи, напевно, також ви получили позитивний результат.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, хто ще хоче виступити? Чи переходимо до обговорення правок і пропозицій? Переходимо до обговорення.

Да, будь ласка, шановні народні депутати, хто хоче розпочати? Що, приймаємо в цілому? Будь ласка, пан Бабій... народний депутат Бабій. Ні, ну, я бачу, що ніхто не хоче обговорювати, тому, будь ласка, да, якщо в когось є ... *(Шум у залі)*

Ні-ні, ми так не можемо робити. Просто ви всі сидите і чемно мовчите, от я питаюсь: чи ви будете правки проговорювати, чи ні?

_____. Я хочу проінформувати, що майже стосовно кожної статті, поправки в нас були різні точки зору на комітеті, тому я думаю, що ми можемо піти за тою процедурою, якою розглядається у Верховній Раді. Рухаємося по правках. Якщо нема заперечень, тоді...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що в нас всі депутати спроможні через підняття руки. Зараз Роман Вячеславович підняв першим руку. Я думаю, кожен депутат буде висловлюватися безпосередньо.

Будь ласка, Роман Вячеславович.

_____. Ми не будемо - перша, друга, третя правка дивитися? Чи зразу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми взяли за основу ту таблицю, яку нам запропонував комітет. І тому вашу пропозицію ми не розглянули, ті всі 330 правок. В нас є народні депутати, які ці правки і пропозиції подавали, і якщо ці депутати знаходяться тут і наполягають на цих правках і пропозиціях, а вони були відхилені, будь ласка, через підняту руку ми входимо в обговорення правок і пропозицій. А пропозицію вашу за те, що ми проходимо всі 330 правок знову, ми не проголосували – нагадую.

Будь ласка, Роман В'ячеславович.

_____. Ми взяли за основу, а тепер будемо по правках рухатися – я пропоную саме так. Для того, щоб вийти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми взяли за основу висновки підкомітету, і рухаємося...

_____. Тепер давайте рухатися по поправках.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі 330?

_____. Можливо... Не можливо, а мінімум половина, вона не буде розглядатися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, в нас...

_____. Є така пропозиція. Може, проголосуємо, якщо буде питання, якщо... кожен правку, ми вже говорили про це, на підкомітеті проробили. Чого ще... ну, знову повертатися до цього?

Якщо є якісь питання по правках, ну, суттєві, якісь зміни глобальні, давайте їх проговоримо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, ми вчора так працювали. Чому ми зараз починаємо повторюватися знову?

В нас була піднята рука Романа Вячеславовича. Олег Анатолійович перебив його двічі. Якщо можна, ми надамо слово Роману Вячеславовичу, потім ви візьмете слово. Можна так, Олеже Анатолійовичу?

Будь ласка, Романе Вячеславовичу.

БАБІЙ Р.В. Дякую, Ірина Валентинівна.

Я подавав кілька правок щодо законопроекту. На жаль, на підкомітеті вони всі були відхилені. Проте я вважаю, кілька з них є суттєвими все-таки, і хотів би їх винести на голосування членів комітету.

Зокрема мова йде про правку номер 100. В чому суть цієї правки? Таблиця... Сторінка 25. У запропонованій редакції було визначено, що члени ВККС призначаються шляхом прийняття рішення ВРП на її засіданні на підставі протоколу конкурсної комісії, підписаної усіма її членами.

Суть моєї правки полягає в тому, що протокол цей, про який йде мова, мають підписувати лише ті члени ВРП, які були присутні на відповідному засіданні, на якому складався такий протокол. Тому що виникне патова ситуація, може виникнути патова ситуація, коли з тих чи інших причин, поважних, неповажних члени ВРП не будуть присутні на відповідному засіданні і як потім їх заставити підписати відповідний протокол, ну, у мене

немає уявлення наприклад. Тому я пропоную все-таки врахувати відповідну правку і викласти абзац 28 пункт 6 статті 2 розділу I законопроекту у запропонованій мною редакції.

І зразу можна ще одну правку, на який хотів би я наголосити, чи як ми...?

ГОЛОВУЮЧИЙ. По черзі, якщо можна.

Колеги, давайте обговоримо цю правку. В кого є які думки? Те, що ви проговорили на користь цієї правки. З іншого боку, які були присутні на відповідному засіданні конкурсної комісії. А якщо люди були присутні, але не хочуть підписувати протоколи, як з цим? Ми знов-таки не заганяємо в ту ж ситуацію, про яку ви зараз говорили.

БАБІЙ Р.В. У них тоді виникне, в принципі, в силу закону обов'язок підписати, тому що вони присутні на засіданні комісії і брали участь у складанні протоколу. Вони можуть підписати її відповідно із застереженнями. Але коли взагалі людини не було, я просто не можу уявити, як вона в силу закону наче має підписати, але як її заставити підписати, коли вона не брала участі в цьому процесі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, будь ласка, висловитесь з цього приводу.

Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. Дякую.

Я тут вважаю, що Роман Вячеславович має рацію з цього питання. І тут полягає питання в тому, яким чином особа знає текст і які рішення приймалися щодо цього питання для того, щоб міг підписати цей документ чи не підписувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Я хочу висловитися в підтримку, що дійсно є раціональна пропозиція, щоб підписи ставилися тими особами, які саме були присутні під час цього засідання. Тобто є слушне зауваження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставимо на голосування, колеги, чи є інші якісь ідеї? Тоді ставимо цю пропозицію на голосування.

Будь ласка, хто за те, щоб правку 100, викладену в редакції, подивіться на 25 сторінці, абзац 28 пункт 6 статті 2 розділу I законопроекту викласти в наступній редакції: "8. Члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України призначаються шляхом прийняття рішення Вищою Радою правосуддя на її засіданні на підставі протоколу конкурсної комісії, підписаного усіма її членами, які були присутні на відповідному засіданні конкурсної комісії під час складення такого протоколу". Хто за цю правку, прошу голосувати.

15 – за. Хто – проти? 0?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нуль. Утримався? 4.

В нас зараз присутні на голосуванні 19 членів комітету. Таким чином, правка прийнята.

Будь ласка, Романе Вячеславовичу, 2 поправка яка?

БАБІЙ Р.В. Ще одна правка, з вашого дозволу, це правка номер 111, сторінка 38 таблиці підготовленої. Ця правка суто редакційна, вона жодним чином не зачіпає ні суті норми, ні концепції законопроекту. Справа в тому, що зазначена запропонована норма в законопроекті вносить зміни до Закону "Про судоустрій і статус суддів"... "Про судоустрій України". І в той же час, в нормі прописуються положення про те, що ухвалюється відповідне рішення ВРП на своєму засіданні більшістю голосів від її складу, визначеного цим

законом. Тобто по змісту виходить - Закону "Про судоустрій України". Проте склад ВРП, всі ми знаємо, що він визначається Законом України "Про Вищу раду правосуддя".

Тому пропонується просто редакційно врахувати цю правку і відповідно слова "цим законом" замінити на "визначену Законом України "Про Вищу раду правосуддя".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, хто хоче висловитися? Ніхто не хоче висловитися? Тоді ставлю на голосування цю правку. Хто за редакційне, я так розумію, редакційне уточнення цієї правки?

БАБІЙ Р.В. Суть правки - редакційне виправлення законопроекту. Прошу врахувати її.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за цю правку, прошу голосувати. 15 – за. Хто – проти? 0. Утримався? 4.

Прошу, колеги, далі.

_____. Ірина Валентинівна, можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка, Валерій Іванович.

БОЖИК В.І. Шановні колеги, я би просив звернути увагу, сторінка 3. Я правки не вносив, але хочу звернути увагу комітету на наступне.

В законопроекті 1008, що був внесений Президентом і який вже розглянутий в першому читанні, є норма про те, що з Закону "Про судоустрій і статус суддів" пропонується виключити частину другу статті 4. Тобто фактично прибирається норма про те, що зміни до Закону "Про судоустрій і статус суддів" вносяться виключно законом про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів".

Ряд депутатів (Пузанов, Алексєєв, Власенко, Князевич, Макаров і Крулько) внесли правки про те, щоб цю норму з президентського закону прибрати, і підкомітет на своєму засіданні ці правки відхилив і вирішив залишити без змін норму президентського закону.

В той же час, я би пропонував на обговорення комітету, можливо, підтримати думку про те, щоб врахувати правки вказаних народних депутатів і все-таки зважити на цю статтю 4 і залишити можливість внесення зміни до Закону "Про судоустрій і статус суддів" саме Законом України "Про судоустрій і статус суддів", а не іншими законами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, хто хоче висловитись з цього приводу?

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Ірина Валентинівна, можна мені?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, будь ласка.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Голова Верховного Суду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ой, Валентина, я перепрошую, да, не побачила. Так, Валентина Іванівна.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Шановні народні депутати! Я би хотіла підтримати народного депутата Божика, у зв'язку з чим? У цій нормі закладена саме основа незалежності судової гілки влади. Судова гілка влади не має законодавчої ініціативи, але вона має право, і це є конституційною гарантією, брати участь у законотворчому процесі. Цій нормі кореспондують інші норми - це положення Закону "Про Вищу раду правосуддя", де передбачено, що Вища рада правосуддя надає обов'язковий для розгляду консультативний висновок на всі законопроекти, які стосуються Закону "Про судоустрій і статус суддів" і інших законів щодо

судової системи. Також у Законі "Про судоустрій і статус суддів" є положення, в якому Верховний Суд має повноваження надавати свої висновки на законопроекти про внесення змін до Закону "Про судоустрій і статус суддів".

Отже, виключення цього положення, про яке йдеться, з закону розбалансиує цю систему, і таким чином не буде досягнута мета. А мета цих положень полягає в тому, щоб усі гілки влади взаємодіяли між собою і мали вплив на діяльність один одного, позитивний вплив, мається на увазі.

Отже, в такому випадку повноваження Верховного Суду і Вищої ради правосуддя щодо участі в законотворчому процесі залишаться без основи, тому що Вища рада правосуддя і Верховний Суд не будуть слідувати за тим, як судоустрій зміниться через закон, наприклад, про підтримку сільськогосподарського виробника або ще якихось законів. Це гарантія саме участі судової системи у законотворчому процесі. Тому бажано цього не робити, бо ми зовсім все розбалансиуємо і врешті-решт увійдемо в якесь дивне протистояння. Нам потрібно посилювати взаємодію і для цього є основа. Єдине, що ми повинні робити – це виконувати приписи закону. А якщо ми ще й зруйнуємо законодавство в цьому напрямку, то тоді взагалі в нас не буде основи для такої роботи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валентина Іванівна.

БОЖИК В.І. Тобто мова йде.. Я спробую сформулювати пропозицію. Мова йде про те, щоб врахувати правки перелічених мною народних депутатів і...

_____. Ще раз, будь ласка, перелічіть.

_____. 18 правку врахуйте.

БОЖИК В.І. 18-у... тут якраз...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз. Валерій Іванович закінчить.

БОЖИК В.І. Про те, що підпункт 1 пункту 2 розділу І виключити. Тобто...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ми підтримуємо правку Пузанова, Алексєєва, Власенка, Юрчишина, Князевича, Крулька, Осадчука і Макарова. Правильно? Це правки 14, 15, 16, 17, 18.

БОЖИК В.І. Ну, там іде про зміну нумерації. Мова йде про те, щоб підпункт 1 пункту 2 розділу І виключити. Тобто прибрати з президентського законопроекту норму про те, що частину другу статті 4 виключаємо, таким чином залишивши можливість вносити до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" зміни тільки Законом України "Про судоустрій і статус суддів".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Залишаючи чинну редакцію цієї статті, правильно? Руслан Петрович. І ставимо на голосування.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую. Я дуже дякую колезі Божику.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І Олег Анатолійович, да.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я, чесно кажучи, думав окремо ставити всі ці свої правки, як ви сказали, тому я виписав 1-18 правку. Але вдячний за те, що ви звернули увагу.

Я дозволю собі дуже коротко доповнити те, що сказала Голова Верховного Суду. Справа в тім, що ця ідея не українська, цю ідею Україні

запропонувала Венеційська комісія, коли розроблялася взагалі концепція судової реформи і написання нового Закону про судоустрій, а також Закону "Про Вищий антикорупційний суд", тому що аналогічна норма є ще й в тому законі. І це була пропозиція пана Маркерта – секретаря Венеційської комісії (я просто безпосередньо брав участь в цих дискусіях), і він тоді сказав про те, що оскільки ми не наділяємо знову чи відновлюємо можливість наділення правом законодавчої ініціативи Верховний Суд, то давайте в якості великого компромісу забезпечимо таку модель, щоби судова влада мала можливість безпосередньо впливати на ті законодавчі ініціативи, які її стосуються.

Тому я дуже вас прошу підтримати цю правку. Мені здається, що просто суб'єкт права законодавчої ініціативи не знав про такого роду модель, і через те він так і вніс, і те, що Микола Стефанчук поправив в назві закону саме через те, що нам треба було б дотримуватися цієї частини, це ще раз доказ того.

Друзі, давайте... От повірте, ми як комітет правовий, нам буде простіше, тому що все йтиме через нас, і ми будемо контролювати цей процес. Василь Іванович називав, що колись були такі випадки, ганебні випадки, коли інші комітети – бюджетний, соціальний, я зараз не буду називати там, податковий – дозволяли собі вносити зміни, і наш комітет дізнавався про ці зміни вже після того, як закон було оприлюднено. І повірте мені, правовому комітету не годиться допускати такого роду речей. Ну, а поки ми повинні твердо стояти на сторожі цих речей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за уточнення, Василь Іванович. Дякую, Руслан Петрович.

Олег Анатолійович. Потім Михайло Миколайович. Ні? Олег Анатолійович.

МАКАРОВ О.А. Я також як автор правки хотів би сказати, що

ініціатори законопроекту без належного обґрунтування пропонували, на жаль виключити положення про те, що зміни до Закону "Про судоустрій і статус суддів" можуть вноситися виключно Законом про внесення змін до Закону "Про судоустрій і статус суддів". Дане положення слід залишити в такому вигляді, як воно є в законі, в статті 4, де написано, що зміни до цього закону можуть вноситися виключно Законом "Про судоустрій і статус суддів".

Виключення норми, що передбачена частиною четвертою цього закону, позбавить суддівський корпус участі в обговоренні законопроектів, водночас норма, викладена у вказаній статті, є складовою гарантії незалежності суддів.

Я зараз звертаюсь до членів комітету, до членів правлячої партії, до голови комітету, до заступників голови і прошу зараз проголосувати, посилаючись на частину третю, останнє речення, статті 44 Закону "Про комітети Верховної Ради" саме це питання персонально з внесенням до протоколу поіменного результату голосування.

Хочу звернути увагу, що для цього необхідна третини присутніх підтримка. Ми бачимо, що зараз членів правлячої фракції більше ніж дві третини. Тому я прошу і тих, хто запропонував...

_____. *(Не чути)*

МАКАРОВ О.А. Прошу... Да. Ну, але, на жаль, ми від цього не підемо, бо, на жаль, вплив правлячої партії, саме партії на... і фракції, на прийняття рішення воно вирішальне зараз. Тому я і прошу зараз при голосуванні підтримати членів комітету, всіх, включаючи голову, щоб саме це питання проголосувалось персонально з внесенням поіменних результатів голосування до протоколу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олеже Анатолійовичу, перед тим, як ми будемо голосувати правку, ми поставимо на голосування вашу пропозицію.

Домовились.

Щодо безпосередньо до правки, ви нічого не хочете сказати? Ми зараз обговорюємо...

МАКАРОВ О.А. Я, власне, сказав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто підтримуєте - і все?

Так, будь ласка, хто ще? Я думала, що аргументація буде якась така гарна.

МАКАРОВ О.А. Аргументація прозвучала.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пан Михайло.

НОВІКОВ М.М. На підтримку, пані головуєча. І, шановні народні депутати, це абсолютно відповідає, дійсно пам'ятаємо цю історію, це відповідає європейським стандартам і взагалі логіці законотворчого процесу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, тоді на голосування ставиться поіменний... Да, будь ласка, Павло Васильович.

ПАВЛІШ П.В. Я хочу зазначити, що у нас ця правка, входять в неї також інші – це 14-а, 15-а, 16-а, 17-а, 18-а, 19-а, 20-а і 21-а. Тобто, якщо ми...

_____. 22-а.

ПАВЛІШ П.В. І 22-а, так. То ми маємо щодо них всіх одночасно....

_____. Враховуємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Це, в принципі, одна... Да, це одна й та ж правка, ми її врахуємо. Але спочатку на голосування ставиться пропозиція народного депутата Макарова про відображення в протоколі засідання комітету поіменного голосування, я так розумію, що всього сьогоднішнього засідання.

МАКАРОВ О.А. Ні, ні, цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тільки цього?

МАКАРОВ О.А. Цього, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тільки цього голосування.

МАКАРОВ О.А. Тому я і звертаюсь до вас, щоб зараз не...

_____. *(Не чути)* ...у мене є запитання. От дивіться...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, давайте... Я думаю, що всі будуть тільки "за", це про...

_____. Ні, дивіться, справа в тому, що є... От, ви посилаєтесь на частину третю статті 44 Закону про комітет, да? Правильно я розумію?

МАКАРОВ О.А. Так.

_____. Там йдеться про таємне голосування.

МАКАРОВ О.А. Ні.

_____. А про що?

МАКАРОВ О.А. За пропозицією, підтриманою не менше однієї третини....

_____. Ні. Але, стоп, перед цим. Результати голосування заносяться до протоколу засідання комітету з зазначенням кількості голосів "за", "проти", "утримались". За пропозицією, підтриманою не менш як третьою присутніх на засіданні членів комітету, до протоколу комітету заносяться поіменні результати голосування.

МАКАРОВ О.А. Я саме це і запропонував.

_____. Так а можна трактувати, що йдеться про голосування бюлетенями. І у випадку голосування бюлетенями поіменно заносяться до протоколу.

МАКАРОВ О.А. Ну, що ми будемо трактувати так, як ніхто не трактував ні до нас, ні після нас не буде так трактувати.

_____. Чому ніхто не трактував? Якщо б це стосувалось будь-якого голосування, це було б з абзацу. А тут йдеться про таємне голосування і про можливість саме поіменного таємного голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, мені здається, це правильна правка насправді.

МАКАРОВ О.А. Правильна правка. Давайте покажемо, що ми

персонально: хто – за, хто – проти. Враховуючи, що підкомітет відхилив спочатку, то зараз це має значення – персонально показати, хто як думає з цього приводу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Анатолійович хоче стосовно тільки цього голосування?

МАКАРОВ О.А. Звичайно.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, потім Олександр Геннадійович продовжить.

Будь ласка, ставлю на голосування внесення в протокол поіменного голосування стосовно правок 14-21, щоб ми їх врахували. 22? Кальченка, все, 22, згодна. 14-22. У мене просто інша сторінка відкрита. Хто – за, прошу голосувати.

17 – за. Хто – проти? Утримався? Двоє. 0 – проти, 3... А, тоді 16 – за.

В нас зараз 19 членів комітету. 16 – за, 0 – проти, 3 – утрималось. Рішення прийнято.

Будь ласка, хто за те, щоб врахувати правки під номером 14-22 включно, про те, щоб залишити чинну редакцію Закону про судову систему без змін. Хто за це, прошу голосувати. 19 – за. Проти – 0. Утримався - 0. Рішення прийнято одногolosно.

Будь ласка, Олеже Анатолійовичу, повідомте секретаріат, як ви завжди це робите, про поіменне голосування під стенограму.

МАКАРОВ О.А. Всі присутні 19 проголосували "за", поіменно, згідно листа реєстрації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви ж знаєте, що лист реєстрації, нам вже повідомляли депутати на попередніх засіданнях, що лист реєстрації не

обов'язковий. Тому ми коли до цього голосували з поіменним голосуванням, ми завжди проголошували це на стенограму.

МАКАРОВ О.А. Бабій, Божик, Ватрас, Вельможний, Венедіктова, Демченко, Дирдін, Князевич, Костін, Кучер, Макаров, Мережко, Німченко, Новіков, Павліш, Пузанов, Совгіря, Стефанчук, Торохтій проголосували "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, переходимо до наступних правок і пропозицій, які необхідно обговорити на комітеті. Колеги!

Руслан Петрович, будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я не буду довго забирати час. Як я говорив, в принципі, у мене чотири є процесуальні правки, які я хотів би поставити на голосування, і зрештою...

У мене чотири правки, які я хотів би поставити на голосування ще раз, і щоб члени комітету привели свою позицію, просив би їх підтримати. Одна з них вже щойно, в принципі, прийнята, за що вдячний, залишилося три. Всі решта, у мене багато правок, вони впливають з цих правок. Тому, якщо ці правки не будуть прийняті, то я, решта, в принципі, не наполягаю, бо сенсу вже в наполяганні немає.

28 правка – це правка стосується, і не тільки моя, там дуже багато інших авторів, теж більше десятка, вона стосується того, щоб вилучити пункт другий відповідно розділу першого, в законі виключити зміни до частини першої статті 37 Закону України "Про судоустрій та статус суддів" в Україні в частині зменшення кількості суддів Верховного Суду України. Я думаю, що буде справедливим, якщо ми поставимо на голосування цю правку і відповідно кожен визначиться.

Дякую, прошу поставити. Крім того, в мене ще дві правки. Може

зразу озвучити, пані голово, можу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. По черзі, да.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. По черзі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо ніхто не хоче висловитися, ми завжди після правок висловлюємося. Ніхто не хоче висловитися?

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Я хочу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зразу? Валентина Іванівна. Потім Олег Анатолійович.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Я хочу ще раз звернутися до народних депутатів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ж не проти, просто на голосування. Я ж даю можливість висловитися.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Шановні народні депутати, я ще раз хочу звернути увагу, що ця правка, вочевидь, суперечить меті законопроекту, нічим не обґрунтована, і наслідки прийняття цього проекту потягнуть за собою і величезні фінансові втрати, і загрозу розгляду справ в розумні строки – так? – і порушить можливості доступу громадян до правосуддя.

Тому я би просила вас все ж таки уважно підійти до цього і убезпечити всіх нас від цього кроку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви підтримуєте правку номер 28 Руслана Петровича.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Всі правки, які там є щодо цього, так!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олександр Геннадійович. Потім Олег Анатолійович.

ПУЗАНОВ О.Г. Дякую.

Шановні колеги, шановні присутні, я хочу звернути увагу перш за все на те, що вносячи цим законом зміни до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" ми вже порушуємо існуючу редакцію цього закону, а саме частину другу статті 4, яка, як ми тільки що з вами з'ясували, визначає, що зміни до цього закону можуть вноситися виключно Законами про внесення змін до Закону "Про судоустрій і статус суддів". Це – перше.

Друге, щодо правки, яку ми зараз обговорюємо, я підтримую і голову Верховного Суду, і своїх колег, які багато доводів наводять щодо того, що ми не можемо вдвічі зменшувати граничну чисельність суддів Верховного Суду, коли в нас 360, якщо я не помиляюсь, справ щодня до Верховного Суду потрапляє, коли більше 100 тисяч справ протягом року розглядається, безумовно, скорочення суддів вдвічі призведе до того, що як мінімум вдвічі менше буде у людей можливості отримати швидке рішення, остаточне рішення Верховного Суду України.

Як тут вже розказували наші присутні, дійсно цей закон, який ми з вами розглядаємо, і зокрема оце от скорочення суддів Верховного Суду, яке передбачається президентським законопроектом, воно жодним чином не дозволяє вирішити головне завдання, яке парламент український має виконувати, а саме працювати в інтересах українського народу.

Пересічному громадянину України точно не буде легше, якщо кількість суддів Верховного Суду України, тобто можливість отримати відповідно швидке рішення, буде зменшена вдвічі. Давайте виходити з того, що не можна отак от без розрахунків, без прорахунку того, які саме наслідки цього

рішення настануть для правової системи України, як зменшиться, чи пришвидшиться, чи зменшиться швидкість розгляду справ в Верховному Суді України.

Давайте послухаємо все ж таки позицію, дослухаємося до позиції Голови Верховного Суду України і надамо їм можливість протягом от наступних років доказати свою ефективність, зменшити це навантаження, яке є у теперішній час, зменшити кількість справ, які не розглянуті станом на сьогодні. Ця кількість, вона просто жахлива. І от тоді, коли ми з вами побачимо, що навантаження на 1 суддю Верховного Суду України значно менше ніж нормативне навантаження, коли ми побачимо, що ця цифра, яка зараз є щодо нерозглянутих справ, вона суттєво зменшилася, тоді і настане час розглядати питання зменшення граничної чисельності суддів.

Тому я підтримую і Руслана Петровича, і всіх своїх колег, які внесли пропозицію залишити чинну редакцію цієї статті, і прошу підтримати рішення, яке відповідно не було підтримано профільним підкомітетом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Олег Анатолійович.

МАКАРОВ О.А. Колеги, скорочення кількості суддів Верховного Суду вдвічі є посяганням на незалежність судової гілки влади та є вочевидь необґрунтованим, зважаючи на велике навантаження суддів Верховного Суду в даний момент. Так виглядає, що єдиною метою таких змін є бажання втрутитися в систему правосуддя, перевести суд в ручний режим управління під час додаткового, не передбаченого ніким і не виписаного, оцінювання, і таким чином вплинути на майбутнє судові рішення і на роботу Верховного Суду в цілому.

Я вважаю, що такі дії не мають відбуватися у нас в країні і не мають освячуватися нашою комісією, яка є юридичною комісією, яка, на мій

погляд, повинна приймати рішення без врахування якихось партійних інтересів. Якщо мова йде про судову систему, і кожен з нас до того, як став депутатом, працював десь або в суді, або науковцем, або адвокатом, і розуміє, яка велика важливість саме в незалежності Верховного Суду.

Сьогодні на розгляді Верховного Суду знаходиться понад 63 тисячі справ, як ми почули, і кожного дня надходить нових близько 360 справ. З огляду на це скорочення кількості суддів знову-таки просто є згубним кроком для правової системи України і призведе до накопичення справ в геометричній прогресії, як наслідок, до численних порушень прав громадян та доступ до своєчасного та якісного судочинства.

Ну, крім того, що очевидно, що ми зараз можемо освятити дуже цікаву нову технологію: подаєш закон про там заповідний фонд чи про митницю, ставиш там ключові якісь зміни до Закону про судоустрій, у другому читанні міняєш назву закону в непрофільному комітеті, не в нашому, а в комітеті в якомусь там, який розглядає інші питання, назву закону на закон "про внесення змін до Закону "Про судоустрій та статус суддів", і тільки в залі сесійній ми можемо дізнатися, ну, якщо не читати всі закони вже підряд, бо це їм важко в цьому режимі, в якому ми зараз робимо, дізнаємося про те, що в цей закон вносяться зміни. І, таким чином, ні Верховний Суд, ніякі профільні організації не можуть фахово взяти участь у обговоренні.

У даному випадку приблизно так і відбувається, з тою різницею, що профільним, слава богу, був визначений Комітет правової політики і ми змогли, досягнувши прийнятних строків подачі правок та залучаючи представників Верховного Суду і інших організацій зацікавлених, почати обговорення. Але, безумовно, обговорення недостатньо, і така непередбачена, нічим не обумовлена, нічим не спровокована і абсолютно безпідставна пропозиція може стати частиною закону, що вплине, дуже сильно вплине на стабільність судової системи України і в цілому на місце України на міжнародній мапі стосовно гарантій неупередженого судового

захисту, і можливості в тому числі інвесторів захищати свої інтереси.

Я думаю, що більше я звертатись не буду з цим проханням і з цією пропозицією, але пропоную саме зараз кожному взяти на себе сміливість проголосувати поіменно. Тому я прошу це питання також поставити на голосування. Більше таких принципових питань далі немає, далі витікаючі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ж вам пропонувала все залишити.

МАКАРОВ О.А. Ні, всі не треба, там 300 правок, не треба. Але це принципове питання, кожний з нас повинен визначитися, чи готовий він проголосувати за цю норму і чи готовий взяти він відповідальність персональну, щоб його прізвище звучало в протоколі щодо таких суттєвих змін в Закон "Про судоустрій і статус суддів" в частині скорочення кількості суддів вдвічі.

Я прошу поставити на голосування з посиланням на останнє речення частини третьої статті 44 Закону "Про комітети Верховної Ради України". Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я вам вдячна. Я дуже сподіваюсь, що ми таким чином не затягуємо час, тому що спочатку ми ставимо на голосування, а потім, коли пропозиція не залишати, ми переходимо. І, таким чином, я сподіваюсь, що ми не затягуємо час. Звичайно, ваша пропозиція знов поставиться на голосування перед голосуванням правки.

В кого є ще які думки стосовно правок 23-33 включно щодо скорочення суддів Верховного Суду України? Будь ласка.

А в нас зараз члени комітету, мабуть, вже тільки висловлюються.

_____. Чому?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні? Ви хочете...

Будь ласка. Представтесь, будь ласка, для стенограми.

ЛОПУШАНСЬКА О.В. Ольга Лопушанська, "Асоціація правників України". Ми просимо підтримати поправки шановних народних депутатів, оскільки запропонована норма, вона втручається в незалежність суду. Більше того, вона не відповідає меті законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка.

ПОМАЗАНОВ А. Дуже дякую, пані головуюча.

Андрій Помазанов. Я представляю Український інститут майбутнього. Я хочу підтримати так само правки. Я дуже дякую, що ви на сьогодні демократично ведете процес засідання комітету і думаю, що на сьогодні дійсно скорочення суддів Верховного Суду з 200 до 100 не має інших юридичних підстав окрім як політичні, можливо, оскільки ми вважаємо, що внесення до статті пропонованих змін, воно містить в собі фактично загрозу порушення права на справедливий суд мільйонів українців.

І зважаючи на ту статистику, яка на сьогодні оголошувалася і Головою Верховного Суду, якщо я не помиляюся, десь за даними суду залишок нерозглянутих справ становить десь понад 63 тисячі і фактично кожен день надходять сотні нових справ. Якщо ми на сьогодні говоримо про те, що абсолютно без жодних обґрунтувань ми змінюємо кількісний склад, вдвічі зменшуємо, то ми матимемо більше негативних висновків ніж позитивних, про які ви говорите сьогодні як про очищення судової влади.

Більше того, я мав розмову з багатьма суддями Верховного Суду, які дійсно чесні, добропорядні і такі є в нашій судовій системі, зокрема в Верховному Суді, і я сподіваюся, що їх все ж таки більше. І вони говорять про те, що вони у разі ухвалення такого роду змін, вони вимушені будуть

просто піти у відставку, використати своє право і фактично в суді залишаться лише новачки, такі судді, яких обрали фактично з науковців, з адвокатів, з адвокатської спільноти, і фактично ми отримаємо безпорадний суд, безпорадне правосуддя. І кожна людина, кожен громадянин України, який за Конституцією повинен, власне, отримувати право на справедливий суд, втратить таке право.

Тому я, в принципі, від громадськості, з боку громадянського суспільства просив би все ж таки підтримати ці правки пана Князевича і інших і не здійснювати такі дії, направлені на скорочення до 100 суддів Верховного Суду.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, пане Андрій. Я дуже вдячна, що ви згадали про наші демократичні процедури, тому що я дійсно дивилася стенограми, які розглядались попередньою каденцією, і ви були членом цього комітету. Я бачила цей прекрасний порядок денний з 58 пунктів і прекрасний регламент – 5 хвилин на доповідь основного доповідача, хвилина на питання, хвилина на відповідь. Тому, дійсно, цей комітет в нас не те що демократичний, а, мені здається, встановлює такі стандарти комунікації з суспільством, що нам за це має бути приємно.

Чи є хтось ще, хто хоче висловитися з цього питання? Якщо немає, тоді ставиться на голосування пропозиція Олега Анатолійовича стосовно включення лише цього голосування. Я правильно розумію, Олеже Анатолійовичу, не буде іншої пропозиції пізніше від вас?

МАКАРОВ О.А. У мене немає інших пропозицій. Я прошу дійсно колег проявити мужність і особисту відповідальність.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так ми готові до кінця поіменне голосування. Тому я і питаю, чи не будете ви кожного разу ставити на поіменне голосування?

Про поіменне голосування, щоб було би відображено в протоколі. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

Хто – за? 15. Хто – проти?

_____. 1.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Двоє. Скільки зараз членів комітету знаходиться? 18. Рішення прийнято. Стосовно цього голосування буде поіменне відображення в протоколі засідання комітету.

Ставиться на голосування пропозиція депутатів Князевича, Пузанова, Макарова про прийняття правок 23-33 включно щодо відхилення попередньої редакції про зменшення суддів до 100. Хто за цю пропозицію, я прошу голосувати. Хто – за?

_____. За що?

ГОЛОВУЮЧИЙ. За пропозицію Князевича, Пузанова і Макарова. Хто – за? 5 – за.

Будь ласка, проголосіть, Олеже Анатолійовичу, хто "за".

МАКАРОВ О.А. Німченко, Пузанов...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Включіть, будь ласка, мікрофон і під стенограму це зробіть.

МАКАРОВ О.А. Німченко, Пузанов, Макаров, Князевич і Вельможний. П'ять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто проти цієї пропозиції, прошу голосувати.

Хто утримався від цієї пропозиції, прошу голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 13. Будь ласка, оголосіть хто утримався.

МАКАРОВ О.А. Утримались: Бабій, Божик, Ватрас, Венедіктова, Демченко, Дирдін, Костін, Кучер, Мережко, Новіков, Павліш, Совгіря, (Стефанчука немає), Торохтій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, все правильно? Добре. Дякую.

Переходимо до наступних правок. хто хоче виступити?

НІМЧЕНКО В.І. Тут була пропозиція...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Правки не прийняті: 5 – за...

НІМЧЕНКО В.І. Я знаю, що правка не прийнята. На підставі цих правок, і тут доводилось з самого початку, що включення внесення змін до цього закону є неконституційним. Пам'ятайте ви всі про це питання: Закон "Про статус суддів і судоустрій" не може бути внесений для внесення до його змін іншими законами. І тому просили, ми ж тут прийняли рішення і підтримали про очищення влади, по-моєму, так називається там закон якийсь, про очищення влади. Ми ж його виключили, ми не розглядаємо до його. Давайте виключимо і Закон "Про статус суддів і судоустрій", про статус суддів, виключити з цього законопроекту. Ми всі признали своїм голосуванням по четвертій, що не можна змінювати ту статтю, що виключно Законом про судоустрій, а сейчас ми будемо голосувати про закон, змінювати в цей закон.

Ми, очевидно, шановні колеги - члени Комітету правової політики, давайте ми приймемо рішення, щоб виключити цей закон з розгляду, щодо змін до його, і все, і розглянути все інше. А стосовно тих, що в Конституції, в статті 92 йде мова про закони, і в рішенні Конституційного Суду правові

позиції про закони, то якраз йде питання про закони, які регулюють діяльність судової влади та статус судді, в тому числі і про Вищу раду правосуддя, в тому числі про кваліфікаційні комісії і все інше, це все врегульовано законами, про які йдеться там. І вести мову про те, що вносити зміни до цього закону, неможливо.

Я просив би поставити на голосування. Я не прошу поіменно, я прошу виходити з того, що ми члени Комітету правової політики. Із законопроекту про внесення змін виключити Закон "Про судоустрій і статус суддів". І все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, а можна я зверну вашу увагу на першу сторінку таблиці, ця правка, номер перша, від народного депутата Стефанчука. Назву законопроекту змінити на наступну: "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів", до деяких законів України щодо діяльності органів суддівського самоврядування". І ми вже проголосували за основу, що вона врахована. І далі враховані правки щодо...

НІМЧЕНКО В.І. Я відповідаю. На сьогоднішній день ми розглядаємо закон у другому читанні. Верховна Рада розглянула в першому читанні законопроект під назвою Президента України. І ще раз повторюю, під назвою Президента України. Пан Микола не є ні уповноваженим...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це правка Руслана Олексійовича, я ще раз зверну вашу увагу.

НІМЧЕНКО В.І. Руслана Олексійовича... Питання ні довіреності тут не може бути. Суб'єктом законодавчої ініціативи є Президент, допустимо з представництва, типу про який йде мова, недопустимо.

І друге. Предметом розгляду є законопроект Президента. Ми не можемо вносити такі поправки. І якщо ми внесли, вона по суті є нікчемна і немає ніякого юридичного значення для сприйняття його як назви

законопроекту. Є законопроект, назва якого визначена главою держави, який відповідає за суверенітет і дотримання прав і свобод, стаття так каже 102 Конституції України. Хто може його підмінити? Ніхто апріорі. І тому я не вбачаю, що там... це є неконституційне, і ми не можемо на це посилатись, це однозначно. І я думаю, що тут правники всі це розуміють, але сказати не можуть, це їхня проблема.

І друге. Я хочу сказати про те, що та поправка, яку ми вже прийняли, ми тим самим по суті визнали, що, да, ну, як же ми можемо втручатися в Закон про судоустрій? Ми визнали, що не можемо, а другою рукою втручаємось. От про що йде мова.

І тому я хотів би поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, будь ласка, ще раз зазначте номер правки, яку ми зараз ставимо на голосування. Номер правки?

НІМЧЕНКО В.І. Не номер правки, а це виходить з того, що у нас проголосовано, виходячи з тих трьох правок, які є в законопроекті.

Перше. Це у незаконний спосіб, у неконституційний спосіб, акцентую увагу, змінена назва закону. Ми не бачимо, що це є воля глави держави. Для мене глава держави є глава держави. Я можу його критикувати де угодно, вдома у себе, але не за межами країни. Але він глава держави. Я підкоряюсь. Але я не бачу, що його законопроект. Я прийшов розглядати його. І те, що вносити зміни, давайте тоді кожен внесе зміни. Тут проголосують. Тут була пропозиція проголосувати скопом за всі зміни, які надійшли від "Слуги народу", всі колеги. Я їх розумію, вони переможці, їхнє право.

Але я кажу, поставте на голосування. Давайте для протоколу. Не хочете ставити – не ставте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, народний депутат Дирдін.

Мені здається, нам треба це обговорити. Тому що це регламентне

питання абсолютно серйозне. Ми зараз голосуємо ті правки і пропозиції, які були внесені в письмовому вигляді в чітко встановлені строки.

Зараз пропонується поставити на голосування щось таке, от, зараз Василь Іванович ще раз сформулює про все неконституційне.

Будь ласка, да, народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Я зовсім не розумію таку позицію Василя Івановича щодо того, що правка була запропонована Русланом Стефанчуком. Тобто він є Представником Президента у Верховній Раді. Тобто я не бачу якихось там обмежень, щоб це забороняло Представнику Президента вносити правку щодо назви законопроекту. Тому що це теж тіло самого цього законопроекту. Я цього не бачу.

А робити маніпуляції, що це є неконституційне і це є протиправне, я вважаю, що це неправильно, робити такі маніпуляції з такими, дуже важливими словами публічності, що це є неконституційним, це є неправильним, це є незаконним.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, народний депутат Кучер.

КУЧЕР О.В. Дякую.

Колеги, я... Василь Іванович, я звертаю вашу увагу, що в нас, на мій погляд, виникло деяке непорозуміння. Я наголошую на тому, що ми є законодавчим органом. Я підкреслюю: ми – законодавчий орган. Те, що суб'єктом внесення був Президент, це не значить, що ми не маємо права вносити правки. Поправки, вірніше. *(Шум у залі)* Ну, дивіться, ми можемо поправляти все, і назву законопроекту також.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Да, будь ласка, народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. Так, шановні колеги, з приводу цього, що ми зараз обговорюємо, моя думка така, що суб'єкт має значення тільки під час першого читання. Коли закон на другому читанні, він вже знаходиться в розпорядженні Верховної Ради. І я вважаю, що немає в нас обмежень щодо того... щодо зміни назви, так, як сказали колеги. Тобто... Тим більше, що цю правку вніс представник Президента у Верховній Раді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, ви знаєте, я так само підтримую цю думку, тому що все, що пройшло перше читання, і тут знаходяться і народні депутати, і громадськість, і, в принципі, по кожній правці, яку ми проговорювали до того, це все вноситься до президентського законопроекту, нічого нікого не смущає.

Є стаття 104 Закону України про Регламент про відкликання законопроекту, яка так чітко вказує на те, що коли вже законопроект пройшов перше читання, то вже тоді суб'єкт законодавчої ініціативи навіть і відкликати його не може. Тому я думаю, що ми абсолютно праві в тому, що ми можемо це розглядати.

Будь ласка.

_____. Колеги, ми з вами вчора в законопроект 1026 підтримали висновок комітету, це також був законопроект, внесений Президентом України, і ми також змінили назву, тобто ми теж це перевіряли. Тобто ніякої проблеми немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте будемо послідовними в нашій роботі.

Тому, Василь Іванович, ваша пропозиція яка, якщо ми її ставимо на голосування?

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, історія знає, що законопроект Президента був винесений на розгляд під номером 7302 після того, як він вже не був Президентом 3 місяці. А в силу закону такий законопроект відкликається. І ми це вже проходили. Ви можете голосувати, але історія сказана на счет цього. Він уже вмер як Президент. Як Президент, я сказав. А через 3 місяці законопроект ніде не проходив, не проходив перше читання, був лише у Верховній Раді і був в Конституційному Суді, взяли, коли надо розглянули на Верховній Раді.допустимо.

І я прошу включити, виходячи з того, я кажу, виходячи з того, що появились такі зміни, на мій погляд, я як і член підкомітету, і як член комітету я виходжу з того, що цей законопроект, так як ми пішли по аналогії про очищення влади, ми його тут не розглядаємо в цьому законопроекті, то треба виключити і Закон про статус... про судоустрій з цього законопроекту. Це перше.

І друге. Поставити такі питання. І друге, щоб ви знали, якщо ви написали Закон про судоустрій, про внесення змін і статус суддів і в ньому ж розглядаєте інші закони, в інші закони вносите зміни, це такі самі порушення, щоб ви знали, оскільки йдеться слово "виключно" жорстко і чітко вказує, що цей закон вирішує лише ці питання.

Я ж наводив приклади, де внедрились і через... вносили зміни про статус суддів. Також статусом суддів ми сейчас будемо вирішувати ті норми стосовно діяльності і кваліфікомісій, і органів правосуддя, і все інше. А це тоже проблематично.

Але я хочу поставити те, що я сказав. Прошу поставити, ваше право висловитись. А те, що немає цієї поправки, я виходжу з того, що в нас голосувалися поправки, ще раз кажу, голосувалися поправки на підставі... в мене всі законні підстави є стверджувати про те, що цей закон, коли ви проголосували оцю поправку, що неможливо викидати з Закону про судоустрій, що виключно лише цим законом судова влада може захищати свої права, захищати інтереси громадян, от про що йдеться. І тому я прошу

поставити. Ми це признали. Я вдячний, я скажу, це Комітет правової політики проголосував, і я вдячний, і прошу підтримати оцю пропозицію, що давайте ми вичленимо цей закон і розглянемо все інше. І все буде добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович.

Я бачила дві піднятих руки. Руслан Петрович. Він хотів право на репліку чи це мені просто так здалося?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ні, я хотів продовжити ще свою правку чи

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пізніше, да. У нас же... Да, будь ласка, народний...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, це інша пропозиція.

Будь ласка, народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Да. Я хочу...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми ще не поставили навіть на голосування. Василь Іванович її формулює правильно, цю пропозицію. Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. *(Не чути)*

ДИРДІН М.Є. Я хочу все-таки сказати наступне, що діюча стаття 4 в редакції про судоустрій та статус суддів теж не має заборон щодо внесення змін щодо інших актів. Оце теж там, цього немає, тому теж я прошу не маніпулювати цими нормами, цими позиціями, що можна чи не можна. Тому

що дійсно було сказано депутатом Кучером, що законодавчий орган визначає, ми з вами, як потрібно це робити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, ну Василь Іванович наполягає, він вам зараз коротко сформулює пропозицію на голосування і ми ставимо.

НІМЧЕНКО В.І. Я вже сформулював. Виключити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, назву ...

НІМЧЕНКО В.І. Виключити з цього законопроекту розділ внесення змін до Закону "Про судоустрій і статус суддів".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

НІМЧЕНКО В.І. Хорошо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – за?

НІМЧЕНКО В.І. За цю пропозицію, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. 4. Хто проти цієї пропозиції, прошу голосувати.

_____. 12.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 12. Хто – утримався?

НІМЧЕНКО В.І. Отак. А нас скільки?

ГОЛОВУЮЧИЙ. 3.

_____. 3.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А скільки в нас знаходиться членів комітету?

_____. 19.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 19. Тобто рішення в нас приймається...

НІМЧЕНКО В.І. А всього скільки сьогодні в комітеті?

ГОЛОВУЮЧИЙ. 19. Рішення приймається...

НІМЧЕНКО В.І. Всього?

_____. 24.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, в нас же кворумом. Від тих, хто є, в нас 19. Тому більшості присутніх, це має бути 11 людей. У нас 12 – проти. Рішення не прийнято. Переходимо до наступної правки.

Будь ласка, Валерій Іванович. А потім Руслан... Руслан Петрович, будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую. Вже мої залишилося дві, я дуже швидко.

Я пропоную проголосувати так само 51 правку, вона в контексті формування ВККС, те, про що я казав. Я не заперечую проти ідеї конкурсної комісії. Я вважаю, що 95 зі значком 1 має бути врахована, і тут ідея правильна. І ми вже таку ідею закладали при формуванні, наприклад,

Конституційного Суду, вже на конституційному рівні. І в законі тільки виписали, в якій спосіб це має бути зроблено. Тут вона докладно виписана, певно, представники громадськості будуть мати свої застереження чи доповнення. Але я проти того, щоб міняти порядок формування, тобто щоб Вища рада правосуддя формувала ВККС. Ну, справді тут хтось казав, що тоді, може, немає потреби ВККС створювати, у нас же ж був такий період, що не було ВККС. Давайте до цього повертатись. Це взагалі різні органи з різними повноваженням, вони не можуть один одного формувати, один одного доповнювати. Це все рівно, щоб Конституційний Суд формував Верховну Раду чи Верховний Суд.

Давайте просто поспробуємо над цим поміркувати, залишити те, як є в 94 статті Закону про судоустрій, спосіб формування, але добавимо хоча би конкурсну комісію, на якій наполягає громадськість і про яку говорить Президент. І тоді це може бути спосіб вирішення питання. Я ж не думаю, що хтось боїться чи хтось переживає, вони готові йти на конкурс і так далі. Інша справа, що просто це буде неприродньо, коли це буде робити той орган, про який було сказано. Василь Іванович Гуменюк дуже влучно сказав про те, що це взагалі неприродня річ, коли в один руках буде сконцентровано фактично весь вплив на судову владу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Петрович, ви наполягаєте просто на своїй правці, щоб її врахували, чи редакційне.....

КНЯЗЕВИЧ Р.П Я пропоную її проголосувати, 51-у. Якщо можна поставити на голосування...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, як вона зазначена.

КНЯЗЕВИЧ Р.П Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, хто хоче висловитись?

МАКАРОВ О.А. У мене 52 правка, вона аналогічна. І дозвольте тоді...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка, Олеже Анатолійовичу. Тільки включіть звукозапис.

МАКАРОВ О.А. Да, у мене 52 правка, я хотів би обґрунтувати її. Колеги, тут присутні і народні депутати, які переймалися порядком призначення і якістю призначення у Вищу кваліфікаційну комісію суддів. І громадські активісти, і, я так розумію, Президент з усією командою думав, яким чином зробити так, щоб Вища кваліфікаційна комісія суддів була сформована з доброчесних людей. І вирішили, що нинішній порядок формування, коли судді формують відповідно до рекомендацій саме Вищу кваліфікаційну комісію суддів, а також адвокати, науковці, щоб це не відбувалось. І придумали, що воно має формуватися і просто набиратися на роботу, як у звичайний державний орган, просто по конкурсу. Звичайно, з радістю міжнародних експертів. Але при цьому, звичайно, роль суддівського корпусу, роль адвокатури, роль науковців, вона нівелюється, тобто вона взагалі пропадає.

Я переконаний, що, ну, думаю, що настрій я відчув при обговоренні на підкомітеті. Але ще раз дозволю собі презентувати, як я це бачу. І я переконаний, що ми ще до цього закону повернемося і неодноразово повернемося. І будемо згадувати чи не будемо згадувати своє голосування і свої вислови. Але я сподіваюсь, що ми повернемося і та пропозиція, яка зараз прозвучить, вона переможе.

Основна ідея полягає в тому, що люди, які не пройшли тест на доброчесність, приймають на себе право визначати, чи доброчесні є судді і чи обґрунтовано рада доброчесності – раніше, зараз – рада міжнародних

експертів прийняла рішення щодо доброчесності і недоброчесності кандидатів. І таким чином, борючись за те, щоб ці судді над суддями були доброчесними, нам пропонують взагалі поміняти порядок формування.

Я переконаний, що порядок має бути наступний. Як і передбачалось раніше, має бути 16 членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів. 8 повинні призначати судді, там 2 – адвокати, 2 – з'їзд науковців і освітян, чи як воно називається. Але кандидати повинні проходити відбір на доброчесність, тобто обирають судді 8 осіб, значить, повинні висунути там, не знаю, не менше 25 кандидатур, чи 35, скільки вже вирішать вони там. Потім ці всі кандидатури проходять таку саму перевірку на доброчесність, як проходять судді, залишиться з них 15 чи 12, з них будемо обирати 8. Але ми будемо знати, що вони пройшли повністю всю перевірку і ми їм довіряємо.

Те саме ми не будемо вислуховувати і про призначення від Уповноваженого з прав людини, від судової адміністрації, від адвокатури, що тих чи не тих обрали. Адвокатура абсолютно здатна висунути 7, 10, скільки треба, кандидатур. Всі вони проходять перевірку на доброчесність, і ті, що залишаться, будуть брати участь у виборах таким чином, як брали участь зараз, демократична адвокатура буде представлена в цьому органі.

Тому ідея, яка висловлена в законопроекті, яка підтримана багатьма присутніми тут громадськими організаціями, що судді над суддями мають пройти тест на доброчесність, повністю перевірку на доброчесність. Але при цьому вони повинні залишитися представниками судового корпусу. Вони повинні бути представниками адвокатури, з'їзду вищих учбових закладів і, можливо, в даній ситуації поки що залишатися від двох державних органів, можливо, це поміняти, але в даному випадку для мене це якраз деталь.

Тому я пропоную правку, вона співпадає з правкою Князевича 51-ю і правка 52: підтримати, залишити існуючий порядок формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів, а далі по тексту прийняти ті правки, які пропонувалися, і, точніше, ті тези закону, які пропонувалися, що відбір на ці посади здійснюється відповідною комісією, яка складається з 6 осіб, з 7 осіб,

з залученням міжнародних іноземних представників, які будуть цих кандидатів від суддів, адвокатів і таке інше, як я говорив, будуть перевіряти і давати їм оцінку, чи можуть вони будуть судьями над судьями і саме членами Вищої кваліфікаційної комісії, чи ні. І тоді залишиться повний паритет, і всі будуть задоволені. Я прошу мене почути. І якщо ви мене почуєте, і якщо голова комітету переконає Голову Верховної Ради, а Голова Верховної Ради, не знаю кого, переконає, що не треба сьогодні це приймати, ми можемо чи при повторному другому читанні, чи взяти ще час і на наступному тижні зібратися, залишити цей порядок. І всі будуть задоволені, і ми всі правки погодимо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олег Анатолійович. Але я правильно зрозуміла, що ми зараз на голосування ставимо із цього "букета" пропозицій одне – підтримати правку 52, яка...

МАКАРОВ О.А. Звичайно..... порядок і далі від нього вже "плясати".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я почула.

Олександр Михайлович.

ДРОЗДОВ О.М. Дякую, Ірина Валентинівна.

Хочу звернути увагу шановних народних депутатів і всіх присутніх, що у разі того формування, такого порядку формування, який запропонований в законопроекті, то треба буде змінювати і вивіску "Вища кваліфікаційна комісія суддів", тому що від суддівства там нічого вже не залишиться.

Я при всій повазі ставлюсь до громадських організацій і інституцій. Але це тоді вже буде... Я думаю, що і кваліфікація теж буде досить серйозним питанням. Чому. Тому що питання, пов'язані з кваліфікаційним оцінюванням, повинні, на мій погляд, здійснювати все ж таки фахівці від

суддівського корпусу та адвокатського.

Тому, будь ласка, якщо даний законопроект, як то кажуть, лобіюється зараз політичною більшістю, зараз, підкреслюю, то, мабуть, тоді треба попрацювати і над назвою. Просто назвати, вища комісія, ну, не знаю, як там далі сформулювати. Тому що ні кваліфікації в такому порядку, навряд чи ми досягнемо, ані питань суддівського корпусу і терміну , також тут, ну, навряд чи є сенс залишати в назві.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я ще раз прошу бути конструктивними і йти безпосередньо по правкам, а не проговорювати весь свій емоційний стан, який вже обговорювався в дискусії до того.

Будь ласка, пан Михайло.

_____. Дякую дуже, пані Ірино.

Хотів би просто повторити, що сказала моя колега Галина Чижик буквально деякий час тому. На жаль, це була би хороша пропозиція, якби суддівський корпус, адвокатський корпус, інші суб'єкти формування ВКК себе не зганьбили уже тим, як формувались Вища кваліфікаційна комісія суддів та Вища рада правосуддя.

Тому що... Я нагадаю за перепрошення... Чотири члени Вищої ради правосуддя, які були делеговані суддівською спільнотою, були відомі заздалегідь. Де знаходяться - вибачте, це не мої слова, а слова голови Окружного адміністративного суду Павла Вовка, - принади уповноваженої у чийх руках, ми також знаємо з плівок Вовка, які оприлюднені НАБУ.

Адвокатський корпус делегував двох представників у неконституційний спосіб обіймати вдруге поспіль посаду членів Вищої ради правосуддя. Хто диригував науковим корпусом, який обирав також Вищої кваліфікаційної комісії суддів, ми також пам'ятаємо. На жаль, всі ці

органи, ці механізми не працюють, ми тому і перезавантажуємо цю Вищу кваліфікаційну комісію суддів і даємо максимально широкій кількості людей подавати свої кандидатури, для того щоб змінити хоч щось нарешті в судовій системі.

Тому все-таки ми, наше глибоке переконання, що потрібно не обмежувати цими суб'єктами формування, а надати комісії повне право вибирати з тих, хто подасться в інших спосіб.

Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Михайле.

Якщо більше ніхто не хоче виступити з цього приводу, ставимо на голосування: підтримати правки 51, 52 народних депутатів Князевича та Макарова. Хто за цю пропозицію, прошу проголосувати. Хто – за? 5. Хто – проти? 14. Утримався? Нуль.

Зараз 19 членів комітету знаходиться. Правки відхилені.

Будь ласка, далі, панство.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я останню правку, якщо можна. Вона у мене за номером 286, ну, це не принципово. Я не хочу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ще раз, Руслане Петровичу.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. 286. Вона в мене стосувалась взагалі вилучення "Прикінцевих положень". Але я розумію, що до цього не дійде. Я хотів би, щоб ми все ж таки спробували хоча б відкоригувати частину сьому "Прикінцевих положень", де з'явилося, як я вже сказав, поняття "конкурсного відбору". У нас весь закон про відбір, а в сьомій частині з'являється "конкурсний відбір", і це породить правову невизначеність, коли не зрозуміло, чи це йде мова про два різні відбори: один на конкурсних засадах, а інший – ні, - чи йде мова все ж таки про той відбір, про який йшлося вище,

а тут просто якимось чином хтось випадково додав одне слово "конкурсний відбір" . Чи йде мова про інший відбір і його треба поширити на всі інші правовідносини, де він згадується в тілі закону.

Тобто мені здається, що це помилково тут вказано, а якщо не помилково, то треба тоді розтлумачувати далі в законі, про що йдеться, який порядок, хто його має, бо про нього жодного слова не сказано.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслане Петровичу, правка 286: розділ II "Прикінцеві положення" виключити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яким чином, ви його хочете якось переформулювати, чи що?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я пропоную, там же дуже багато є інших правок, які стосуються цього 7 пункту. Я пропоную написати в будь-яку з них "частково врахувати" і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь-яку - це яку? Будь ласка, конкретно. Ми ж зараз будемо ставити на голосування. Вчора ми, в принципі, навіть брали час, щоб слова правильно сформулювати. Тому, якщо ви зараз...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Так тут, тут просто вони по тексту і, наприклад, Соболева правка, вона стосується цього пункту. Я не кажу брати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви зараз про правку 291 чи яку?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Наприклад, 317 правка Соболева.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще скажіть номер, ще раз.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. 317-а, вона стосується цього пункту. Я не пропоную її врахувати повністю, я пропоную залишити так як є в 7 пункті, але виключити слово "конкурсного". Оскільки виходить так, що ті судді, які в Верховному Суді залишаються, то вони на основі відбору туди знов потрапляють, а ті, які не потрапляють до Верховного Суду, вони переводяться до апеляційних судів і з'являється таке поняття "з урахуванням рейтингу, сформованого за результатами того конкурсу", але вже називається... "відбору", але називається "конкурсний відбір". З'являється плутанина. Тобто виходить, що два треба було проводити якісь конкурси.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Петрович, я правильно зрозуміла, що 286-у ми зараз не розглядаємо, ви її зараз.....

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я її знімаю, я ж казав, вона стосується....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, ми йдемо до правки 317 і викладаємо так, як вона викладена, крім слова "конкурсного", щоб було "за результатами відбору". Правильно?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Да. Залишити цьому частину, крім слова "конкурсного".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми зараз 317 правку, крім слова "конкурсного".

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Тому що, мені здається, це породить серйозну правову невизначеність. Не буде зрозуміло, про що йдеться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вас почула, я просто уточнюю вашу позицію, тому що, щоб правильно потім ми...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ви абсолютно коректно сказали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...розшифрували стенограму.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Якщо я помиляюся, хай мене поправлять чи автори, чи... що малось на увазі, бо я не розумію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи хоче хтось виступити з приводу цієї правки чи ставимо на голосування?

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Я хочу сказати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Валентина Іванівна.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Я хочу з'ясувати, чи то ви повністю будете враховувати правку Соболева, чи ні.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ні, ні, ні. Тільки в частині... вона взагалі буде написана "частково", але тільки в частині.....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Повністю, крім "конкурсного".

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Да.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. ...колонка, вилучається слово "конкурсного".

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Це підтримується. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, ще? Якщо немає, то ставимо на голосування.

Скільки в нас зараз членів комітету?

_____. 18.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 18 членів комітету. Ставимо на голосування правку 317, це правка народного депутата Соболева. Вона звучить так, як викладена у нас на сторінці 106-й, крім слова "конкурсного".

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ні, вона так не звучить. Я пропоную залишити все, що є в лівій колонці, крім слова "конкурсного".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо правка Соболева, ми зараз говоримо про 317 правку Соболева.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Ірина Валентинівна, правка Соболева має ще одне зайве слово. В лівій колонці пропонується, тобто в законопроекті пропонується переведення до апеляційних суддів, а Соболев пропонує і до місцевих. Так щоб ми не врахували часом...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я просто прошу, щоб ми розуміли, що ми зараз говоримо про правки. Зараз Руслан Петрович нам уточнить, що він...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ви мене ставите в положення, що це неможливо зробити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... що він говорить все ж таки про редакцію, прийняту в першому читанні.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому ми повертаємося. Або ви якось редакційно ще раз змінюєте правку 317, тому що попередня ваша редакція була - тільки крім слова "конкурсного". І ми голосуємо правку зараз, а не попередню редакцію закону.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Тоді я пропоную у правці 317 вилучити слова "місцевих та" і слово "конкурсного".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Таким чином правка буде звучати. "7. Судді Верховного Суду, які не пройшли процедуру відбору, передбаченого пунктом 5 цього розділу, можуть бути переведені до відповідних апеляційних судів з урахуванням рейтингу, сформованого за результатами відбору". Правильно?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Точно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставимо на голосування дану правку номер 317 Соболева з редакційними уточненнями від народного депутата Князевича. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

Хто – за? 4 – за. Хто – проти? 13. Хто – утримався? 0. Скільки у нас зараз членів комітету знаходиться? 18? *(Шум у залі)* 4 – за.

Будь ласка, колеги, хто за пропозицію Руслана Петровича? Ще раз, хто – за? 4. Хто – проти? Прошу голосувати. 14. Утримались? Нуль.

Таким чином, правка відхилена. Колеги, будь ласка, йдемо, рухаємось далі.

Валерій Іванович, будь ласка.

БОЖИК В.І. Шановні колеги, я хотів би звернути увагу ще на кілька правок, вони також були відхилені нами на підкомітеті. Але, можливо, ми поставимо їх на обговорення зараз, щоб ми прийняли рішення комітетом. Ці

правки стосуються взаємовідносин ВРП і ВККС. А саме: правки 36, 46, 128 і 177, сторінки 5, 7, 50, 59. Ну, я скажу, що там, в цих правках і на що просив би звернути увагу комітету.

Можливо, є доцільність все-таки прибрати з законопроекту положення про те, що ВРП визначатиме регламент, правила і порядок добору для оновленої ВККС. Вони, ці всі правки, якраз саме цього і стосуються.

_____. А скажіть ще раз правки.

БОЖИК В.І. Правки 36, 46, 128, 177. Це дві правки народного депутата Юрчишина. Я вибачаюсь, ми не знайомі. Якщо він є в залі, може, він зараз більш детально з цього приводу обґрунтує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, давайте. Будь ласка, народний депутат Юрчишин.

ЮРЧИШИН. Дуже дякую за можливість виступити. Насправді колега повністю чітко сформулював саму логіку. Якщо ми оновлюємо ВККС, ми маємо можливість дати їм самим визначати регламент своєї роботи. Це цілком логічно і воно... Фактично всі названі правки логічно розглядати в комплексі. Тут питання: чи голосувати їх окремо, чи їх голосувати всі разом. Це просто зміни до різних законопроектів, які фактично і дають вповні можливість.... ВККС можливість певної самоврядності, оскільки ми по-новому її запускаємо. І це, дякую, дуже позитивна ініціатива. Це логічно зробити.

Стосовно, власне, правки 177. Моя є конкуруюча – 178. Я би пропонував підтримати таки правку колеги Осадчука, яка краще і коректніше виписана. Тому прошу підтримати пропозицію. І якщо буде таке рішення комітету, проголосувати в комплексі. Тому що це комплекс правок, які повністю вирішують це питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, хто хоче висловитися з цього питання?

Давайте ще раз відкриємо правки. Це правки: 36...

_____. Я прошу пробачення, я уточню ще раз, Ірина Валентинівна, я помилився: 36, 128 і 177.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 36, 128, 177.

_____. Так, дві правки народного депутата Юрчишина і одна Осадчука.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я так розумію, що вони просто проходять наскрізь узгоджують позиції між собою. *(Загальна дискусія)*

Ми зараз голосуємо правки 36, 128, 177.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Без питань, ви її поставите. Ми зараз все правимо. Дивіться, ми все ставимо на голосування. Підходять депутати, які, я так розумію, прийшли з інших комітетів, закінчилось їхнє засідання. І я думаю, що у нас ще буде час інших депутатів побачити. Тому потім поставимо і проговоримо вашу правку. Ми сьогодні все проговорюємо.

Будь ласка, колеги, хто хоче додати? Будь ласка, народний депутат Бабій. 36, 128, 177, ці проговорюємо.

БАБІЙ Р.В. Я все-таки запропонував би колегам розглянути в комплексі ще правку 46 народного депутата Осадчук. Там йде мова про те,

що ВККС розробляє та подає Вищій раді правосуддя проект регламенту ВККС. Оскільки пропонується зараз цими трьома правками прибрати підпорядкування ВККС ВРП, то відповідно логічно було б прибрати, скажімо так, таке повноваження ВККС подавати ВРП проект свого регламенту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наскільки це модель не змінює.? Будь ласка, члени підкомітету. І народний депутат Юрчишин теж висловиться...

_____. Це про одне й те саме. Насправді в техніко-юридичних правках це ми почистили, але якщо зараз є рішення комітету, власне, це підтримати, це повністю відповідає концепції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, Михайле Миколайовичу, ви як голова підкомітету. Правка 46, ми додаємо її до 36, 128, 177?

НОВІКОВ М.М. Якщо ми приймаємо цю концепцію, то, правильно сказав Олег Анатолійович, там треба переглядати, нам треба переглядати ще декілька правок, які згадають саме такі зміни саме.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто... ми можемо, в принципі, зараз погодити 46-у.....

НОВІКОВ М.М. Треба зробити перерву, знайти ці правки. Було б бажано... *(Шум у залі)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. В нас чотири правки, які ми ставимо на голосування. Далі – як ми вчора по 1026, Олег Анатолійович, і ви підтримали так само вчорашню пропозицію, що по тексту – да? ми вчора за 1026 голосували

– що по тексту пройтись... і 1056-1 це було – безпосередньо до предмету договору. Тому, колеги, ми можемо проголосувати ці правки. Якщо ці правки будуть прийняті, ми просто по всьому тексту їх приводимо в однаковий стан.

Члени комітету, є якісь заперечення стосовно цього? Немає. *(Шум у залі)* Ну, ми ж вчора так зробили з 1056-1, я вам нагадую. *(Шум у залі)*

Якщо немає заперечень, тоді ставляться на голосування правки 36, 46, 128 і 177 із врахуванням цих правок по всьому тексту проекту закону.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Хто – за? 16 – за, проти – 0, утримались – 0. Зараз присутні в нас 16 членів комітету. Дякую, колеги.

Рухаємося... Ой, в нас такі приємні одноголосні голосування почались!

Будь ласка, народний депутат Юрчишин.

ЮРЧИШИН. Я поставити, розглянути ще одну правку. В принципі, всі решта правок вже за рішенням комітету, правка 99 - по процедурі оскарження рішень конкурсної комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хвилиночку, ми тільки її знайдемо.

ЮРЧИШИН. В мене пропозиція: змінити суд, в яких відбувається оскарження. Зараз, я так розумію, розглядається процедура вдосконалення Верховного Суду, і логічніше, щоб оскарження відбувалося не в Окружний адміністративний суд Києва, який, на жаль, останнім часом сумно відомий своїми політизованими рішеннями, а якщо насправді конкурсна комісія створена буде у відповідності до концепції законопроекту, логічніше було би надати право, власне, оскарження передати до Верховного Суду. Ми маємо такі пропозиції від Президента стосовно дисциплінарних стягнень з депутатів. Я думаю, що логічно було би цю хорошу тенденцію підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Хто хоче висловитися? Члени підкомітету? Михайло Миколайович, ви повернетеся до нашого обговорення?

Правка 99, підкомітет її відхилив. Чи ставимо на голосування? Буде обговорення правки?

_____. Я пропоную підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді ставимо на... Ні, в нас же завжди обговорення відбувається, якщо... Будь ласка, пан Михайло.

_____. Дуже хотів би ще раз наголосити, що це дуже важливо, від організацій громадянського суспільства тут присутніх, тому що дуже важливо всі ці речі, які зараз позитивні робить законопроект, можуть розбитися об те, що корисні і правильні рішення етичної комісії і конкурсної комісії будуть просто оскаржені в окружному адміністративному суді міста Києва. Що там відбувається, ми добре з вами знаємо. То дуже би хотіли попросити вас підтримати це.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже, колеги.

Якщо більше ніхто не хоче виступити, то, будь ласка, ставиться на голосування правка 99 народного депутата Юрчишина. Хто за те, щоб врахувати таку правку, прошу голосувати.

Хто - за? Проти? 0. Утримався?

14. За – 3, правильно? За – 3, утримався – 0. Утримались – 14, проти – 0. Колеги, скільки? 17 зараз членів комітету. Правка відхилена.

Будь ласка, далі працюємо. Все? Олеже Анатолійовичу, невже все?

МАКАРОВ О.В. Ні-ні, в мене є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка. Тільки включіть, будь ласка, звукозапис.

МАКАРОВ О.А. 96 правка, будь ласка. Будь ласка, 96 правка, я прошу відкрити і послухати мене.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Яка, 96-а?

МАКАРОВ О.А. Да. Абзац 19 підпункту 6 пункту 2 розділу I. Колеги...

_____. *(Не чути)*

МАКАРОВ О.А. Це Осадчука правка. Да. Колеги, зверніть увагу, що зараз, коли проходить відбір суддів конкурсний, то відбувалися онлайн трансляції, все це відбувалося тільки з доброї волі Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів.

Наскільки я пам'ятаю, в жодному нормативному акті це не прописано. Я пропоную в закон включити, відповідно я вказав, в який пункт, наступну редакцію, ну, доповнити підпункт 6 пункту 2 розділу I реченням такого змісту: "Секретаріат Вищої ради правосуддя забезпечує онлайн-трансляцію засідання конкурсної комісії в режимі реального часу в відкритому доступі на офіційному веб-сайті Вищої ради правосуддя." Онлайн-трансляція засідання конкурсної комісії зробить процедуру конкурсного відбору більш відкритою і прозорою, це вже обґрунтування я сказав.

Я вважаю, що якщо тут прихильники присутні відкритого відбору, я прошу правку 96 підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, хто хоче виступити з цього приводу? Якщо немає бажаючих виступити, будь ласка, ставимо на голосування пропозицію Олега Анатолійовича підтримати правку 96 народного депутата Осадчука.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Хто – за? Олеже

Анатолійовичу, ви підтримуєте свою пропозицію? 3. Хто – проти? 0. Утримався? 12. Всього 15. Тобто правка відхилена.

Далі, колеги, будь ласка, працюємо.

МАКАРОВ О.А. Колеги, ще правка...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Потім Микола Олексійович.

МАКАРОВ О.А. Правка 106, вона, я не знаю, можливо, вона в першу чергу зацікавить Голову Верховного Суду, ну, і всіх інших. Правка 106. Це стосується підстав для звільнення членів Вищої кваліфікаційної комісії. Якщо ми зараз прецедент створимо, воно розповсюдиться далі і на суддів, можливо, і на депутатів, і на міністрів і на все інше.

Зверніть увагу, там в абзаці сьомому підпункту 7 пункт 2: "Підстава для звільнення є порушення вимог, встановлених законодавством у сфері запобігання корупції". Я займався цим питанням неодноразово на практиці. Є такий термін, як "суттєве порушення вимог, встановлених законом у сфері запобігання корупції". Тобто Національне антикорупційне бюро воно проводить перевірки, встановлює: є порушення чи немає порушення. Може встановити, що порушення несуттєве, не написати протокол і відповідно не притягати до відповідальності.

Наприклад, подання електронного повідомлення щодо зміни суттєвого стану: там не на 10-й день, а на 12-й людина подала. Наприклад, не в тій графі відобразила у декларації якусь правильну річ, яку вона не приховує. Це все називається "порушення вимог, встановлених законодавством про запобігання корупції".

Для того, щоб не допустити маніпуляції з Законом "Про запобігання корупції" стосовно членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, а далі воно може розповсюджуватися і на суддів, і на інших державних службовців, я пропоную тут, якщо і в інших законах воно присутнє, таке формулювання,

тут дописати це слово "суттєве порушення вимог", яке кореспондується з термінами "просто порушення" або "суттєве порушення" в Законі "Про запобігання корупції". Прошу це слово "суттєве" додати і відповідно прийняти мою правку 106.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це чітко викладена правка 106, без редакційних уточнень?

МАКАРОВ О.А. Так-так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, хто хоче висловитися.

Будь ласка, Микола Олексійович.

СТЕФАНЧУК М.О. Тобто ви пропонуєте залишити можливість брати тільки маленькі хабарі так?

МАКАРОВ О.А. Миколо Олексійовичу, абсолютно неслухне і абсолютно не до цього спору жарт. Значить, маленький хабар - це є суттєве порушення, а неправильно відображене чи невчасне відображення інформації щодо зміни суттєвого стану... І ви в такому ж самому можете опинитися, і кожний з нас, в такому самому може опинитися стані, коли нечітко або невчасно подав не дуже значну інформацію. Це називається "несуттєве порушення вимог". Я пропоную... Тут не до жартів, тут юридичне формулювання в статті.

СТЕФАНЧУК М.О. Ну, ви розумієте рівень соціальної свідомості і правової свідомості члена Вищої кваліфікаційної комісії?

МАКАРОВ О.А. Ви розумієте, що таке "несуттєве порушення"?

СТЕФАНЧУК М.О. Абсолютно.

МАКАРОВ О.А. Ну, скажіть мені, яке, крім того, що я навів.

СТЕФАНЧУК М.О. Питання декларації, будь-які.

МАКАРОВ О.А. Ну яке конкретно порушення?

СТЕФАНЧУК М.О. Будь-які питання декларації, несвоєчасне подання інформації.

МАКАРОВ О.А. Це я сказав. А ще які?

СТЕФАНЧУК М.О. Перевищення доходів на певну суму, яка не є особливо великою.

МАКАРОВ О.А. На тисячу гривень. І це може бути підставою для... порахувала людина податки з.....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, давайте поставимо правку на голосування.

СТЕФАНЧУК М.О. Ми ж зараз не говоримо про посаду якусь юрисконсульта. Ви розумієте, що це посада члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів?

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ Колеги, давайте поставимо правку на голосування.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Можливо, я би навела приклади з практики Вищої ради правосуддя, які там несуттєві порушення зустрічаються в

деклараціях прокурорів, суддів по тих питаннях, які розглядає Вища рада правосуддя.

Наприклад, зазначаючи площу своєї квартири, суддя замість 78,6 зазначив 76,8. Просто цифри переставив. Звісно, що посада вимагає бути уважними, але ж це людський стан, людський фактор. То я розумію, про що дбає пан Макаров: щоби такі, абсолютно несуттєві, помилки чи порушення не стали інструментом для розправи з суддями або, ну, щось таке. Тому, звісно, суспільство і ми самі маємо бути прискіпливими до того, як судді поводяться, як вони виконують свої обов'язки, але буває таке навіть, як описка. І це воно дійсно порушення, але чи воно може тягнути за собою такі наслідки?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валентина Іванівна, з усією повагою, але ми всі тут юристи знаходимося, я розумію, взагалі тут всі юристи знаходяться, і всі прекрасно розуміють, про що тут йде мова. Я думаю, що і практика і у членів громадськості є стосовно "суттєво", не будемо згадувати, бо вже..... сьогодні в третій раз.

Тобто ми розуміємо, про що тут йде мова, абсолютно. Тому давайте ставити пропозицію на голосування. Хто за те, щоб... *(Шум у залі)*

_____. Ірина Валентинівна, справа в тому, що такий термін... ми з цією проблемою зіштовхуємося кожен день при проведенні кваліфікаційного оцінювання суддів. Так, є помилки, і кожен раз, кожен день нам треба давати оцінку цьому: доброчесний, недоброчесний, і якого характеру ця помилка.

Термін запропонований – "суттєве", "суттєве порушення". Напевно, це буде правильно з юридичної точки зору, воно може бути "істотне" чи "неістотне", як на наш погляд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хто ще хоче висловитися? Олександр Михайлович, мені здається, що ми перетворюємо засідання комітету в конференцію.

_____. Я можу закінчити чи ні? Я буквально півслова.

На сьогоднішній день термін "істотність", він використаний в низці законодавчих актів, починаючи з кримінального-процесуального і закінчуючи антикорупційним законодавством.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми зараз говоримо не про істотність, а про суттєвість. Будь ласка, слідкуйте за засіданням комітету.

Тому, колеги, якщо нема конструктивних зауважень щодо цього, і я бачу, що в нас вже ГРД не присутня, тому що, я думаю, що якщо б ще була присутня Громадська рада доброчесності... Присутня? Галю, ви не хочете висловитися чи теж хочете висловитися щодо з приводу "суттєвого" висновків ваших щодо... Чи ми будемо голосувати?

ЧИЖИК Г. Ні, в мене немає, що додати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тоді ставимо на голосування пропозицію народного депутата Макарова, правка 106. Будь ласка, хто за те, щоби підтримати цю правку, прошу голосувати.

Хто – за? 3. Скільки в нас зараз знаходиться? 17. Хто – проти, прошу голосувати. 12 – проти. Утримався? 1. Правка відхилена.

Будь ласка, колеги, далі. Микола Олексійович.

СТЕФАНЧУК М.О. Шановна пані голово, враховуючи те, що в нас вже добігає до завершення робочий день, і ми бачимо, що ті правки, які комітет нам запропонував прийняти, ми прийняли...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підкомітет.

СТЕФАНЧУК М.О. Ті правки, які комітет нам запропонував відхилити, ми відхилили з метою запобігання зловживання правом, тому що ми бачимо, що це перетворюється вже в якийсь процес абсолютного зловживання прав, прошу поставити на голосування пропозицію рекомендувати прийняти закон в цілому із тими правками, які були сьогодні обговорені.

Дякую.

МАКАРОВ О.А. Я попрошу тоді роз'яснення, хто зараз з членів комітету зловживає? Давайте конкретно назвіть прізвище члена комітету, який зловживає.

СТЕФАНЧУК М.О. Ті, хто зловживають, вони про це знають, ми ж всі юристи.

МАКАРОВ О.А. Будь ласка, скажіть.

СТЕФАНЧУК М.О. Ви розумієте, ми зараз знову це перетворимо в незрозуміле протистояння. Я сказав – розумному достатньо. Хто про себе подумав, значить, він про це знає.

Дякую.

_____. Я підтримую Миколу Стефанчука і також пропоную, щоб уже перейти голосування в цілому.

МАКАРОВ О.В. Я заперечую. Серед несуттєвих правок, які ми зараз можемо проголосувати в цілому, це зменшення зарплати суддям, там наступна моя правка, яку, можливо, хтось може сприйняти як просто

бажання затягувати процес.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, колеги, висловіться. Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Я щодо іншої правки хотів би...

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, давайте все ж таки продовжимо засідання, тому що ми розуміємо, до чого це все призведе. Якщо ми зараз не пройдемо процедуру належним все ж таки, ми перенесемо цю невирішену проблему в зал все одно. Тому я попросила...

СТЕФАНЧУК М.О. Ну, то тоді хотів би попросити принаймні оголосити невелику перерву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Або зробимо перерву, або Олег Анатолійович визначить правки, про які він хоче зараз говорити, чи все ж таки ми 330 всі підемо. Потім давайте... Що ми зараз? Народний депутат Дирдін висловлюється, а потім вирішуємо: або перерва, або... щоб ми розуміли, яка кількість правок у нас стоїть.

ДИРДІН М.Є. Дивіться, в мене є одна пропозиція – це правка 330, народний депутат Кальченко. Це сторінка 111, ну, початок 109-а починається. Починається 109-а, але тут є такий момент один, це пункт 6. Це залишити, запропонувати такий принцип, щоб він був в законі, це... Я зачитаю, да? Це пункт 6 сторінка 111. Комісія з питань доброчесності та етики протягом 30 днів з дня її утворення перевіряє членів Вищої ради правосуддя крім Голови Верховного Суду, призначених, обраних на посаду до набрання чинності цим законом на відповідність критеріям доброчесності,

етичних стандартів судді як складові професійної етики члена Вищої ради правосуддя, за результатами чого може ухвалити рішення про звільнення члена Вищої ради правосуддя. Тобто все-таки принцип, який пропонується запровадити, щоби членів ВРП комісія з питань доброчесності могла перевірити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, це правка от в частині, це в частині тільки пункту 2?

ДИРДІН М.Є. В частині, да. Пункт 6 там от іде в нас в редакції, сторінка 111.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 111-а.

_____. Ви пропонуєте частково врахувати тільки в частині пункту 6, да?

ДИРДІН М.Є. Да, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пункту 6.

_____. Весь пункт 6, так?

ДИРДІН М.Є. Перший абзац пункту 6.

_____. Не весь, а тільки 1-й абзац?

ДИРДІН М.Є. Да, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Врахувати з правки Кальченка перший абзац пункту

ДИРДІН М.Є. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Колеги, будь ласка, перегляньте, тому що тут дуже велика правка, щоб воно було узгоджено по тексту.

_____. Можете зачитати?

ДИРДІН М.Є. А я зачитав уже ж.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вона сама по собі велика, а береться лише пункт 6, а тут насправді 8 пунктів. Перший абзац.

Хто хоче висловитися з цього питання? Валентина Іванівна, будь ласка.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Оскільки немає тут представників Вищої ради правосуддя, я маю зазначити, що Вища рада правосуддя обирається, власне, на паритетних засадах. Частково туди делегують своїх представників судді з'їздом суддів, частково адвокати, частково науковці, прокуратура, таке інше. І цей порядок зберігається. Да, цей порядок зберігається. То, напевно, такий підхід порушить оцей поділ гілок... повноважень між гілками влади. Виходить так, що, наприклад, адвокати делегують свого представника, а комісія, яка буде складатися з якихось інших представників, візьме його звільнить. Тож це не може бути перевірка така повна.

Якщо член Вищої ради правосуддя припуститься якогось порушення, етичного, чи в питаннях доброчесності, тоді це підстава для розгляду вищою етичною комісією. А просто взяти перевірити всіх і когось звільнити, так тоді, вибачте, ця етична комісія перебере на себе повноваження інших органів, які делегують, і Президента в тому числі. От Президент зараз призначить двох членів. Він провів конкурс, там була комісія, перевірку

вони проходили. Все, визначили, він вибрав найкращих і відправить туди, а тоді етична комісія через місяць чи через два, якщо буде прийнятий закон, знову перевірить всіх і підвищить представників Президента.

Мені здається, що це не буде сприяти і стабільності роботи, і взагалі от забезпеченню цього паритету. Краще все ж таки за якісь порушення етична комісія щоб вже розглядала питання чи справу цього члена ВРП, а не після призначення знову переглядати. Вони пропрацюють місяць - і знову їх хтось інший вже.... буде переглядати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що вони навіть не попрацюють місяць, тому що тут суть цієї правки народного депутата Кальченка саме в тому, що протягом 30 днів ця комісія мусить перевірити.

Якщо ви пам'ятаєте президентсько-парламентську кампанію, там якраз і йшлося про те, що члени Вищої ради правосуддя мають відповідати і критеріям професійності, і критеріям добросовісності, як і самі судді. І, звичайно, коли проходять конкурси від різноманітних установ, які делегують членів на добросовісність і компетентність, така перевірка відбувається, я так розумію, у кожного своє положення.

І пропозиція Кальченка состоит в тому, що має бути однакова методологія для перевірення всіх членів Вищої ради правосуддя. Тобто тут не може перевірити, а дійсно вона... тут написано, що вона мусить протягом 30 днів перевірити членів Вищої ради правосуддя з дня її утворення. Тому, колеги, зверніть на це увагу.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Отже, я і говорю, що в такому випадку етична комісія перебере на себе повноваження Президента, бо саме Президент призначає двох членів, а етична комісія... він каже, що вони моральні, а етична комісія скаже, що вони неморальні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, тому вона й етична. Дякую.

Колеги, хто ще хоче виступити? Народний депутат Бабій, а потім... Я не бачу, дві руки. Ви потім скажете, хто хоче виступити.

Будь ласка.

БАБІЙ Р.В. Я хотів би уточнити. От, Максим Євгенович, пропонуєте це ви... це ви в додаток до існуючого пункту 6? Тобто в існуючому пункті 6 йде мова про те, що судді касаційних судів продовжують здійснювати правосуддя до прийняття рішення ВРП. Ви пропонуєте замінити це чи додати цей абзац у пункт 6? Замінити, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. В цій редакції.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Але ж ця правка відхилена тут.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, в нас інші були правки відхилені, які ми тільки що ставили на голосування. Це якраз про... *(Шум у залі)* І деякі з них підтримували насправді, і деякі з них одноголосно.

Що стосується статті про те... частина четверта, що можна лише законами вносити зміни в Закон про судоустрій.

Будь ласка, хто ще хотів висловитися? І ставимо на голосування. Тільки, будь ласка, представтесь. Не бачу.

ЧИЖИК Г. Галина Чижик, центр протидії корупції. Я, власне, хотіла сказати, що мені і моїм колегам з громадянського суспільства така правка видається... така пропозиція видається дуже слушною, щоби комісія з питань доброчесності та етики перевірила всіх членів Вищої ради правосуддя. Оскільки, по-перше, я пам'ятаю, що підкомітет сьогодні підтримав правку народного депутата Стефанчука про те, що етична комісія перевірятиме

кандидатів на посади членів Вищої ради правосуддя, тому буде несправедливо, якщо частина новопризначених членів Вищої ради правосуддя відповідатиме високим етичним стандартам, а частина членів Вищої ради правосуддя, які таку перевірку не проходили, ні.

Крім того, я нагадаю, кілька разів уже згадувалася сьогодні членкиня Вищої ради правосуддя, яка свій будинок під Києвом пояснювала назбираною полуницею, очевидно, такі ганебні факти не мали би далі існувати в судовій системі, тому дуже важливо, щоби усі члени Вищої ради правосуддя пройшли таку перевірку. Тому нам така пропозиція видається дуже слушною, і ми просимо вас її підтримати.

БУТКО К. Катерина Бутко, Всеукраїнське об'єднання "Автомайдан". Я погоджуюсь з Галею. І хочу додати про те, що перезавантаження Вищої кваліфікаційної комісії - це є важливий крок, але це є поки що напівкрок, в разі якщо абсолютно незмінною залишається Вища рада правосуддя. Я не буду згадувати полуницю, згадаю, що вона також пояснює роботу кочегаром, свій будинок на 400 квадратів в Києві. І тому насправді така правка є абсолютно слушною, тому що ми розуміємо, що законопроект про перезавантаження Вищої ради правосуддя він теж потрібен, але, враховуючи те, що це зміни до Конституції і теж довгий такий процес, то саме оця правка, вона дозволить в межах закону і в межах ваших можливостей зараз принаймні зберегти і зробити впевнений крок вперед, а не півкроку вперед.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Переходимо тоді до голосування, якщо більше нема бажаючих виступити. На голосування ставиться правка 330, але тільки в частині пункту 6, який звучить, як "комісія з питань доброчесності та етики протягом 30 днів з дня її утворення перевіряє членів Вищої ради правосуддя, крім Голови Верховного Суду, призначених/обраних на посаду до набрання чинності цим законом, на відповідність критеріям доброчесності, етичних стандартів судді

як складової професійної етики члена Вищої ради правосуддя, за результатом чого може ухвалити рішення про звільнення члена Вищої ради правосуддя". Тобто це тільки перший абзац пункту 6.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Хто – за? 13 – за. Хто – проти? Нуль? Нуль. Хто - утримався? 4. Скільки зараз членів в комітеті? 17.

13 – за, 0 – проти, 4 – утримались. Таким чином, ця пропозиція врахована. Дякую, колеги.

Давайте поставимо питання про перерву, тому що, дійсно, ми працюємо... (*Шум у залі*) Недовго. Скільки, 10-15 хочете?

СТЕФАНЧУК М.О. 15 хвилин, будь ласка. (*Шум у залі*) Давайте не будемо обманювати один одного, у нас не одна правка зараз ще буде озвучена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, у кого є пропозиції к поправкам? Олеже Анатолійовичу, скільки правок ми будемо проговорювати?

МАКАРОВ О.А. У мене одна, але якщо всі так дуже зайняті, точніше, у мене три, але якщо всі тут дуже зайняті, то одна, але суттєва.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, питання в перерві: чи ми робимо перерву, чи працюємо без перерви?

СТЕФАНЧУК М.О. Давайте зробимо перерву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, є 3 правки. Одна правка. Скільки?

МАКАРОВ О.А. Одна суттєва.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Одна правка. Ще в кого будуть правки, колеги?

Тільки у одного народного депутата є одна правка. Тоді працюємо без перерви.

НІМЧЕНКО В.І. У мене півправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І у Василя Івановича півправки. Тобто півтори правки.

НІМЧЕНКО В.І. І все, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, в нашому демократичному комітеті регламент відмінили ще на першому засіданні, якщо ви пам'ятаєте.

_____. Ні, ну, просто, щоб час не забирати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію. Да, будь ласка, Олег Анатолійович.

МАКАРОВ О.А. Колеги, зразу скажу, що ті правки, які я не буду оголошувати, щоб не забирати час, але вони суттєві. Можливо, ви скажете і захочете, я тоді оголошу. Щодо анонімних...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Включіть, будь ласка, звукозапис.

МАКАРОВ О.А. 241 і 253 правка Осадчука, вони стосуються анонімних заяв. Якщо хтось хоче мене почути і хтось хоче розділити зі мною занепокоєння анонімних заяв, я оголошу. Якщо немає таких бажаючих, я тоді...

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Є такі бажаючі.

МАКАРОВ О.А. Є, да? Тоді в мене буде дві...

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Судді першої, другої, третьої інстанції.

МАКАРОВ О.А. Да. Почекайте, тоді це буде друга, вибачте. Я готовий був одну сказати.

Значить, у мене правка 166 Осадчука, 167-а Макарова. Мова йде про зменшення заробітної плати з 75 до 55, зверніть увагу. Отакий там маленький пункт. І хочу зазначити, що це недопустимо зараз здійснювати в умовах здійснення правосуддя Верховним Судом. Хочу послатись на Монреальську універсальну декларацію щодо незалежності правосуддя 1983 року та висновку номер 1 2001 року Консультативної ради європейських суддів щодо стандартів незалежності судової влади та незмінюваності суддів, де зазначається, що термін перебування суддів на посаді, їхня незалежність, соціальні гарантії, адекватна оплата і умови праці гарантуються законом і не можуть змінюватись в бік зменшень.

Також відповідно до Загальної (універсальної) хартії судді, ухвалені 17 листопада 1999 року Центральною радою Міжнародної асоціації суддів в Тайпеї (Тайвань), винагорода суддів не повинна скорочуватися під час усього строку повноважень судді та залежати від результатів його роботи, а отже скорочення базового розміру посадового окладу судді Верховного Суду є неприпустимою.

Посада судді Верховного Суду є вершиною юридичної професії, і такі люди мають отримувати гідну оплату праці. Гідна оплата праці суддів Верховного Суду є одним з ключових запобіжників корупційних проявів".

Я прошу проголосувати за мою правку, яка передбачає виключення ідеї щодо зменшення заробітної плати судді. І я сподіваюсь, що кожен з нас розуміє, чому це треба робити.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги.

Михайло Миколайович, будь ласка.

НОВІКОВ М.М. Олег Анатолійович, ви хочете сказати, що це в перший раз зменшується заробітна плата саме законом?

МАКАРОВ О.А. Я вважаю, що це треба, щоб останній раз був останнім справді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Мене тут хтось спробував звинуватити в маніпуляції Конституцією. Я зачитаю позицію, правову позицію, юридичну позицію Конституційного Суду України, яка є обов'язкова до застосування, так же, як і його висновки і рішення: "Відповідно до частини 14... першої статті 92 Конституції статус суддів визначається включно Законом України, матеріальне та соціально-побутове забезпечення, в тому числі і заробітна плата суддів є елементом статусу судді". І далі по тексту, і цей закон, яким було змінено зарплату, визнаний неконституційним.

Це я не маніпулював, я читаю правову позицію Конституційного Суду рішення. Можна сказати, яке рішення. Для протоколу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, хто ще хоче виступити? Це якраз ця справа, я так розумію, коли Законом про бюджет України вносилися зміни до Закону про судоустрій про зміну щодо винагороди...

НІМЧЕНКО В.І. Про зміну статусу суддів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це зараз про інше ми йдемо. Зараз же...

НІМЧЕНКО В.І. Статус... сказали, заробітна плата – це елемент статусу суддів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це рішення щодо державного бюджету, правильно? Ольга Володимирівна? Да, це, коли Законом про державний бюджет вносилися зміни в Закон про статус суддів. Але в нас правка 166 Осадчук і 167 Макарова, вона трошки про інше. Хто ще хоче висловитися?

МАКАРОВ О.А. Ще 30 секунд. Я вам скажу, що, навчаючись в бізнес-школі, є така дисципліна – управління людським ресурсом і інша дисципліна – організаційна поведінка. Там досліджується поведінка людей на роботі. Так-от, яка би велика зарплата не була у вашого працівника, я зараз говорю не про суддю, яка б вона не була, якщо він до неї звик, якщо ви хоча б на 10 відсотків її зменшите і вона буде більша і більш конкурентна ніж на ринку, людина буде гірше працювати, буде вас ненавидіти і буде вважати, що його образили, зрадили і відповідним чином буде працювати.

По відношенню до суддів не треба це робити навіть з цього підходу, не говорячи вже про незалежність суддів, яка вказана в конвенціях, в різних висновках. Не можна це робити. Людина працює, вона на щось розраховує, вона підписалася на все життя, вона зробила свій вибір. Їй дали заробітну плату, вона з цієї заробітною платою живе. І не треба зменшувати. Бо відповідне буде і відношення до роботи, коли вони працюють не 8 годин, а 12 і 14. А підписувались на 8 годин і з вихідними, а зараз працюють без вихідних.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, Олег Анатолійович, до речі, підняв дуже серйозне питання і в нас є Валентина Іванівна. Валентина Іванівна, скажіть, будь ласка, яка зараз суддівська винагорода від самої найнижчої судді Верховного Суду до найвищої в місяць.

_____. Від першої інстанції до

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ні, ми зараз говоримо про Верховний Суд. Ми ж зменшуємо винагороду суддів Верховного... Щоб народні депутати дійсно розуміли про цифри, тому що Олег Анатолійович абсолютно правий. Яка найнижча градація усіх виплат: з науковими ступенями, з знанням іноземної мови, складністю роботи і найвища? Ви, я впевнена, оперуєте цифрами.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Вот застали врасплох...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бюджет проговорювали.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. У нас...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, середня хоч скажіть. Ми ж вчора бюджет проговорювали, ви цифри точно знаєте.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Ні, якби вчора, у мене сиділа керівник апарату.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, Валентина, ви голова суду, ви точно знаєте суддівську винагороду.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Нещодавно змінилася оця одиниця, з якої обраховується.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, порядок: 200, 300, 400 - скільки?

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Я так думаю, що в залежності від стажу роботи, від наукового ступеню (за мову нам нічого не дається) і за посаду, і ще за секрети, за таємницю, то, я думаю, що це десь від, ну, скажімо так, 200 тисяч

– це десь від, ну, скажімо так, 200 тисяч - це наймолодший суддя, до, ну, може, 330 – це найстарший. Ну, от приблизно такий...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому що ми в ЗМІ бачимо різні цифри, які оперуються ЗМІ. Але ми хотіли би звіт...

ДАНІШЕВСЬКА В.І. На першому етапі різниця була більшою, бо науковці, адвокати, які приєдналися до Верховного Суду, не мали зовсім ніяких надбавок, лише оклад. І це викликало, ну, таку саму дискримінацію, як зараз існує в судах першої і другої інстанції. І тому Верховною Радою було доповнено Закон "Про судоустрій і статус суддів" і їм зарахували той стаж, який був необхідний для того, щоб претендувати на посаду судді, тобто 10 років. І вони отримали одразу надбавку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто в середньому скільки суддя отримає Верховного Суду, ну, просто в середньому?

ДАНІШЕВСЬКА В.І. О, Боже, я так боюсь... Ну, мабуть, 200, може...

НІМЧЕНКО В.І. 80.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Якщо середня, ну, може, 240 або 250. Ну, скажу, що суддів, які мають великий стаж роботи, найстарший суддя має 35 років суддівського стажу, тобто у нього 80 процентів надбавка є. Той, хто лише прийшов зараз, у нього лише 10 процентів надбавки. Тобто така різниця є. Да, зарплата гідна. Хоча я погоджуюся з паном Макаровим, що це, вочевидь, буде суперечити Конституції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, будь ласка, пан Михайло Жернаков.

ЖЕРНАКОВ М. Дякую, пані Ірино.

Шановні народні депутати, ми часто критикуємо судову владу, представників громадянського суспільства, але це той самий випадок, коли хочеться підтримати і пана Олега, і, власне, судову владу в тому, що це інституційна незалежність, люди йшли на цю зарплату туди. Вона, так, вона є висока достатньо, велика різниця є між зарплатою і суддівською винагородою судді першої інстанції і судді Верховного Суду. На моє глибоке переконання, треба збільшувати винагороду суддям першої інстанції, щоби запобігти корупційним ризикам і для того, щоб це було конкурентно на ринку, бо ми не маємо давати, мені здається, стимулів достойним суддям Верховного Суду або залишати посаду і йти кудись в народне господарство, або, вибачте, шукати інші якісь шляхи заробітку, щоби компенсувати собі різницю між тою зарплатою, яку би вони мали на посаді, не знаю, партнера юридичної фірми чи іншої достойної в юридичному бізнесі. І дійсно це складна робота, це величезне навантаження, яке ще збільшується, якщо зменшується кількість суддів Верховного Суду. Тому хотілося би закликати для того, щоб судді відчували себе незалежними, не зменшувати суттєво їм зарплату, тим більше, є відповідні стандарти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, хто ще хоче висловитись?

Михайло Миколайович.

НОВІКОВ М.М. Шановні колеги, я хотів би висловити точку зору як бувший суддя, як суддя у відставці апеляційного суду. Це точка зору суддів першої і другої інстанції. Ну, я вам скажу, я чув тільки що цифри ці – від 200 до 330, але... І кажуть, що якщо зменшать суддям Верховного Суду, то вони будуть себе відчувати ображеними, приниженими, то я вам скажу, знаєте, всі

судді виконують суддівську роботу, всі судді: і першої інстанції, і другої інстанції, і третьої інстанції. Тим паче за тої ситуації, коли ми можемо порахувати і запитати, яка доля справ направляється на новий розгляд, а не приймається по суті, то я тоді запитую хто більше працює: на першій інстанції, на другій інстанції чи на третій інстанції?

Точка зору суддів перших двох інстанцій. Судді вважають, різниця між заробітними платами першої, другої і третьої інстанції має бути не більше 30 відсотків. І якщо ми будемо це приближувати до верхньої межі, то ми маємо тоді значно збільшувати заробітну плату суддів першої і другої інстанції. Чи витримає це бюджет – це перше питання.

Друге питання. Якщо ми цього не зробимо, чи відчують себе приниженими судді першої і другої інстанції?

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Пане Михайло, зараз різниця між оплатою праці судді апеляційної інстанції і Верховного Суду, вона саме така і є, про яку ви говорите. А в законопроекті пропонується зробити різницю в 5 процентів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перша інстанція 40 тисяч, мені здається, судді отримують.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Ну, це перша. Друга 50.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, 30 і 300 – це в 10 разів.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. І суддям 55. І тут не йдеться, я розумію так, що пан Макаров не говорив про те, що це образливо лише суддям Верховного Суду. Не про це йдеться. Суддям взагалі. І ми абсолютно підтримуємо те положення законопроекту, яке пропонує все ж таки ліквідувати дискримінацію в оплаті праці суддів першої і другої інстанції. Це стосується усіх суддів, абсолютно усіх. І хочу підтвердити, що гідна заробітна платня,

яка запроваджена за попередньою реформи не лише суддям Верховного Суду, а й суддям апеляційного суду і місцевих судів, є дуже серйозним запобіжником від корупції. Тобто суддям є за що триматися. Суддів це дисциплінує і мотивує до достойної поведінки і належного відправлення правосуддя.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Петрович хотів щось сказати? Чи вже зняли.....

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я хотів сказати, що вчора, коли ми обговорювали в бюджеті пропозиції, я чув, як Голова ДСА назвав інші цифри для тих суддів, які вже пройшли кваліфіціювання на перспективу. І він називав цифри, наскільки я пригадую, близько 100 тисяч перша інстанція і 200 тисяч друга інстанція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це бюджет 20-го року. А зараз по цьому бюджету...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Через 3 місяці ми фактично вже будемо жити в наступному році, і тоді різниці майже не буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, хто ще хоче висловитися?

_____. Хочу відповісти Михайлу Миколайовичу.

Зрозумійте, мова ж іде не тільки про тих суддів, які зараз є, а про тих, хто готовий поповнити суддівський корпус. Ну, ми ж всі прийшли, там, з науки, з адвокатського сектору, ми розуміємо, достойні люди скільки заробляють. Достойні люди, ті, яких ми бачимо, що вони можуть бути суддями. І у нас, якщо знизити заробітну плату, то туди підуть або люди, які недостойні, які не можуть собі на життя заробити адвокатурою, викладанням

і всім іншим, або ті, хто йде туди з іншою абсолютно метою. Яка мета може бути у людини, яка отримує там, не знаю, 200-250 тисяч гривень, будучи адвокатом, йти на суддівську посаду з заробітком 150? Яка мета у неї, скажіть мені? Мета одна - така, щоб заробляти іншим способом. Тому давайте, щоб ця людина, яка туди йде працювати, щоб вона розуміла, що вона залишає достойний заробіток в народному господарстві, як тут сьогодні висловились, і йде на достойний заробіток суддівський першої інстанції, другої інстанції Верховного Суду. І давайте не принижувати цим суддів. Це приниження просто суддів, коли ми не просто тут намагаємося їх скоротити, ще й знизити їм заробітну плату. Це просто людське приниження, взагалі те, що ми це обговорюємо, і те, що це комусь в голову прийшло.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пан Гладій.

ГЛАДІЙ С.В. Шановні народні депутати, я хочу, щоб ви в дійсності підтримали пропозицію Олега Анатолійовича, він достатньо обґрунтував позицію, виходячи із міжнародних стандартів, і Василь Іванович у відношенні рішення Конституційного Суду. Прислухайтесь накінець-то хоча б до представників громадського суспільства, це сьогодні позитив, який я почув.

Так що моє прохання - підтримати. При тому я говорю як не суддя Верховного Суду. Дякую.

_____. ...протоколу і до дискусій дуже швидко скажу. Я, до речі, виступаю дуже гаряче за підвищення заробітної плати народним депутатам також. Колеги, це не те, ну, це такі важливі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, давайте...

_____. ... такі важливі речі. Це не те на чому ми мали би

ЕКОНОМИТИ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Михайло, із всією повагою, давайте не переходити в площину політичних рішень. Ну, це вже... Давайте залишатися в конструктивному діалозі. Якщо хтось ще хоче дати пропозиції безпосередньо по правкам 166, 167, якщо ні, ставимо на голосування. Хто за те, щоб підтримати пропозицію народного депутата Макарова врахувати правки 166 народного депутата Осадчук і 167 народного депутата Макарова. Прошу голосувати. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

За? 3. Проти? 11. Утримався? 4. Скільки членів комітету знаходиться? 17. Таким чином, рішення у нас має бути прийнято 9 голосами, так? Правка відхилена.

Так, колеги, далі. Олег Анатолійович, ви закінчили зі своєю правкою? Одна правка. Василь Іванович.

МАКАРОВ О.А. Я просто її анонсував. Я скажу, що такий підхід до серйозних правок, ну, просто не мотивує для того, щоб працювати в подальшому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Анатолійович, ми хотіли зробити перерву. Ви сказали, у вас одна правка без перерви.

МАКАРОВ О.А. Я сказав, у мене...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо у вас більше правок, скажіть відразу про це. Ми ж готові працювати.

МАКАРОВ О.А. Я, можна, до вас звернусь? Підтримуєте скасування можливості анонімних повідомлень і далі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо ви правильно прочитаєте проект закону, там не написано слово "анонімних", там написано "з будь-яких джерел". Я правильно цитую проект закону, не дивлячись на вашу правку?

МАКАРОВ О.А. Ви розумієте, що це анонімні повідомлення?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Анатолійович, ну, якщо ми хочемо про це обговорити, давайте поставимо зараз це на обговорення і будемо обговорювати.

МАКАРОВ О.А. Я питаю, якщо ви це підтримуєте, будемо обговорювати. Якщо ви це не підтримуєте, ви особисто, не хочеться забирати час у людей, які хочуть піти додому до своїх сімей. То я до вас і звертаюсь, підтримуєте чи ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Безпосередньо я підтримую ту роботу підкомітету, який сьогодні було проведено. І довіряю членам підкомітету з правосуддя, які надали нам правку. Проте, як ми бачимо, що у нас з'являються зміни, ті правки, які були відхилені підкомітетом, комітет їх враховує.

Тому я підтримую безпосередньо, Олег Анатолійович, конструктивну роботу. Василь Іванович? Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Из двух предложений.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. 295-я.

НІМЧЕНКО В.І. Так, 295-я. Посмотрите, идет речь. Подивіться, подивіться, будь ласка, іде мова про те, звідки з'являється просто. "З дня набрання чинності цим законом повноваження членів Вищої кваліфікаційної суддів України припиняється". А дальше ще йде: "а керівник секретаріату

Вищої кваліфікаційної комісії суддів призначається за результатами конкурсу з урахуванням вимог закону".

Причому тут "пришивати рукав", до чого? До чого вже технічні працівники? Що за цим стоїть? Ми можемо розкрити? От, я бачу, хто за цим стоїть. Додавайте, допоможіть мені оце розібратись з цим. Всі інші правки, я вам вдячний, що ви їх відхилили, я читав. Номери їх не будемо називати, вони всі є. Я передаю головуєчому. А це, будь ласка, ну, подивіться, ну к чому тут до кваліфікаційної комісії секретар, як він там називається – керівник секретаріату Вищої кваліфікаційної комісії, який повинен відповідати за те, щоб була вода, коли засідає кваліфікаційна комісія. Так як сьогодні, от не було ж. Тому прошу, давайте ми все-таки виключимо це останнє речення і все. Вона не має ніякого відношення до членів кваліфікаційної комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це йдеться про те, я зачитаю просто цю правку, у нас у таблиці не відображено. Звучить наступним чином в законопроекті Президента: з дня набрання чинності цим законом повноваження членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України припиняються, а керівник секретаріату Вищої кваліфікаційної комісії суддів України призначається за результатами конкурсу з урахуванням вимог закону.

НІМЧЕНКО В.І. Тобто звільняєте і секретаріат...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто Василь Іванович пропонує, щоб керівник секретаріату не призначався за результатами конкурсу.

НІМЧЕНКО В.І. Виключити це питання. Ви розумієте, ці його звільнять, ці припиняють свої повноваження, а глава секретаріату звільняється і буде уже призначатись отак, як...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Керівник секретаріату призначається за результатами

конкурсу. Так прописано в законопроекті...

НІМЧЕНКО В.І. А яке правове визначення?

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... в законопроекті 1008.

Колеги, хто хоче висловитися з цього питання?

НІМЧЕНКО В.І. Іде технічна служба... Спасибі. Я думаю, що колеги теж...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, ніхто не хоче висловитися? Тоді ставимо на голосування. Яка це правка? 295-а.

Це правка 295 народного депутата Німченка. Хто за те, щоб врахувати цю правку, прошу голосувати. Хто – за? 4. Хто – проти? 2. Хто утримався?

НІМЧЕНКО В.І. Спасибі за дружню роботу і за підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, хто утримався? 11.

Скільки членів комітету зараз знаходиться? Правка не прийнята, Василь Іванович.

Колеги, чи є ще...

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Ірина Валентинівна...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. ... я не зовсім зрозуміла, чи завершили розгляд правки пана Макарова щодо, як він сказав, анонімних звернень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви зверніться до пана Макарова, він піднімає цю

правку чи ні?

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Я думаю, піднімає.

МАКАРОВ О.А. Я підняв правку. Я хотів би, щоб висловитися стосовно цих правок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, повідомте членам комітету номер правки, щоб ми всі разом змогли відкрити таблиці і її опрацювати зараз.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. 242-а.

МАКАРОВ О.А. Да, 242-а.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Шановні народні депутати... Ірина Валентинівна, можна мені?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да, ми слухаємо вас.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Шановні народні депутати, я хочу привернути вашу увагу до того, що стосовно цього положення законопроекту у своїх висновках зазначали і Вища кваліфікаційна комісія, і Верховний Суд України, і Рада суддів України. І якщо закон буде звучати так, як це запропоновано у законопроекті, то тоді Вища рада правосуддя муситиме порушуватиме дисциплінарне провадження щодо будь-якого повідомлення, не підписаного, ніким не зазначеного і таке інше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Посту в Facebook, наприклад.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Да. Да. Вища рада правосуддя за останні оці 3

роки розглянула 40 тисяч скарг. Зараз у неї в провадженні майже 7 тисяч скарг. І, крім того, судді занепокоєні тим, що за рахунок отаких анонімних або якихось постів можна буде цькувати суддів, судді будуть більше писати пояснень, аніж рішень суду.

НІМЧЕНКО В.І. І не зможе захищатись.....

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Так. Скорочені строки. Так. І зараз ця система впорядкована. Є відповідні вимоги в законі до скарги, і приймаються лише ті скарги, які підписані особою, якщо особа дійсно може, ну, проявити себе і пояснити, в чому є претензії до судді.

Тому всі судді занепокоєні цим. По-перше, це Вища рада правосуддя просто не справиться з цим валом, якщо всі без підписів будуть щось писати. Вона не зобов'язана порушувати, у неї є право ініціативи в тому випадку, коли вона розглядає якусь справу дисциплінарну і з цієї справи впливає ще якесь інше порушення, або інший суддя, який задіяний в цьому правопорушенні. І Вища рада правосуддя зараз має всі повноваження для того, щоб поповнити склад. Але так, щоб вона розглядала всі анонімні звернення, це паралізує і діяльність судової... суддів і Вищої ради правосуддя.

Тому я би просила все ж таки зважити на поправки народних депутатів, які повертають фактично, там нічого такого не пропонується, там сказано: скарги, подані у відповідності до таких-то положень закону, - щоб все ж таки скажники теж працювали в певних рамках, тому що Вища рада правосуддя тоді не зможе зосередитися на серйозних питаннях, а буде лише відписуватися по порушувати, не порушувати, закривати стосовно анонімних звернень.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, хто хоче?

Будь ласка, Павло Васильович.

ПАВЛІШ П.В. Дякую.

Я тільки хотів би звернути увагу, що тут в нормі закону, який нам пропонується, тут значиться, що "вчинення дисциплінарного проступку суддею... після самостійного виявлення членами Вищої ради правосуддя з будь-якого джерела обставин". Тобто це умова, яка говорить про те, що член Вищої ради правосуддя має самостійно виявити. Тобто тут не йдеться про те, що анонімку якусь хтось пришле... А якщо він десь дізнається і виявить цю інформацію, член Вищої ради правосуддя, і він зможе вже розглядати ці питання.

ДАНІШЕВСЬКА В.І. Дякую.

Я привертаю увагу до слів, які вище написані. Ви читаєте отам "після самостійного виявлення", а я читаю "повідомлення про вчинення дисциплінарного проступку", і прибирається посилання на Закон "Про судоустрій і статус суддів", і коли в цьому законі передбачені вимоги до подачі цієї скарги, де якраз вимагається підпис тієї особи, яка звертається. Тож коли ми виключаємо це посилання на закон, то тоді це означає, що й анонімні звернення теж. Тоді пропонується залишити оці слова – "поданою скаргою" щодо дисциплінарного проступку судді, "поданою відповідно до Закону "Про судоустрій і статус суддів". А далі залишається "або з ініціативи дисциплінарної палати". Ми тут не заперчуємо. Просто, щоби оце повідомлення про вчинення... Скарга і самостійне виявлення, а не просто якесь повідомлення, до якого немає ніяких вимог...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валентина Іванівна, ми почули. Це саме йдеться стаття 42, це там, де йдеться "або після самостійного виявлення членами Вищої ради правосуддя з будь-якого джерела обставин". Тобто ми розуміємо, читаємо цю 42 статтю і дивимося на правку 242 Макарова, яка знаходиться у

другому стовпчику.

Павло Васильович.

ПАВЛІШ П.В. Справа в тому, що повідомлення про вчинення дисциплінарного проступку, це воно не може бути анонімним, там має бути зазначено, хто це повідомлення вчиняє, підстави повідомлення. І я не вважаю, що цей пункт, він може читатися якось по-іншому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В нас два тексти, ми можемо порівняти. Давайте зараз не будемо тлумачити, давайте візьмемо цю статтю 2, яка в редакції прийнята в першому читанні, і прочитаємо правку Макарова і поставимо пропозицію Олега Анатолійовича на голосування. Так?

Будь ласка, хто за те, щоб прийняти поправку народного депутата Макарова номер 242, прошу голосувати.

Хто – за? Три. Хто – проти? Утримався? Скільки? 11. Правка не прийнята.

МАКАРОВ О.А. Дозвольте питання? Я правильно розумію, що коли ми проти, то це проти, а коли утрималися, то ще можна працювати з вами до третього читання чи до другого, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олеже Анатолійовичу, ви зараз на камери працюєте, мені просто цікаво? Чи це просто...

МАКАРОВ О.А. Де камери?

ГОЛОВУЮЧИЙ. От! Чи це маніпулятивна
(Загальна дискусія)

МАКАРОВ О.А. Та ви дуже багато на камери звертаєте, не треба

звертати на них взагалі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олеже Анатолійовичу, просто ви кожного разу по-різному трактуєте і висловлювання народних депутатів, і дії, і те, як... Іноді ми прізвища озвучуємо, іноді ми беремо картки реєстрації, давайте вже працювати практикою системно, як ви опрацювали.

Колеги, чи ще є якісь правки, які ви хочете поставити на доопрацювання зараз на комітеті? Якщо немає, тоді...

МАКАРОВ О.А. Колеги, дозвольте я скажу тоді, всі втомилися вже, я розумію, камери працюють ,всім заважають.

У мене, в Осадчука і Юрчишина досить багато правок, які направлені саме на... це члени нашої фракції, які направлені на покращення закону. На жаль, в обстановці, яка зараз є, їх обговорення, воно втрачає будь-який сенс, оскільки воно може сприйматися, вже неодноразово мені дорікали, як затягування. Але ще раз кажу, що ці правки є, вони, я переконаний, попадуть на пленарне засідання. Можливо, деякі правки, які стосуються саме покращення закону стосовно процедури розгляду, процедури роботи ВККС і ВРП, процедури розгляду скарг, я вважаю, що вони абсолютно суттєві. Але я переконаний, що ми зможемо їх обговорити при повторному другому читанні чи при написанні нового закону, який, безумовно, має бути. Бо в такому вигляді, як ми зараз приймаємо, він не буде працювати, він буде тільки шкодити правосуддю і шкодити реформі судовій, яка почалася, яка має бути завершена позитивно. Тому я не буду інші правки, які в мене є, які хотів би подати, зараз подавати саме через цю обстановку, яка зараз склалася.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олеже Анатолійовичу, якщо я не права, ви мене зараз поправте. На цьому засіданні комітету був присутній народний депутат Юрчишин і він міг висловитися по всім своїм правкам. Ті чотири правки, які

народний депутат Юрчишин поставив на голосування, якщо я не права, ви мене поправте, три правки були враховані, одна правка була відхилена. Тому я думаю, що в даному випадку знову-таки давайте дотримуватися і професійної етики, і об'єктивного викладання ситуації.

Якщо немає більше...

МАКАРОВ О.А. Ви почули тільки одне прізвище – Юрчишин? Є ще прізвище Макаров і Осадчук. Там достатньо правок, які стосуються... я назвав просто трьох наших членів фракції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Макаров зараз знаходиться на засіданні комітету і може висловлювати всі правки, і ми зараз їх обговорюємо. Тому, Олеже Анатолійовичу, ви ні в жодному разі ні в чому не обмежуєтеся для обговорення цих правок. Народного депутата Осадчук, на жаль, сьогодні народний депутат Осадчук не присутній у нас на засіданні.

МАКАРОВ О.А. Він зараз на іншому засіданні, іншого, не менш важливого комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Таким чином жодне право жодного депутата з вашої фракції не обмежено.

Колеги, чи є ще якісь, я не знаю, бажання доопрацювати поправки?

Якщо немає, тоді голосуємо за ті доопрацювання, які ми сьогодні проговорили, з урахуванням правок і пропозицій, які були озвучені в цілому. Так?

Ставимо на голосування. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

13. Хто – проти? Нуль. Утримався? 4

Скільки у нас зараз членів комітету? 17. Таким чином, рішення прийнято.

Останній пункт, колеги, порядку денного - "Різне". У кого є що з

пункту четвертого... він п'ятий, "Різне"?

МАКАРОВ О.А. У мене. Дозвольте, будь ласка?

У мене є наполягання, я звертаюсь до голови секретаріату, до голови комітету і до голів підкомітетів. Прошу в чаті повідомляти про дату засідання підкомітетів, оскільки інші члени комітету хотіли би брати участь у засіданні комітетів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, хто ще хоче якусь інформацію повідомити?

_____. Не треба голосувати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію, що ми це питання і вчора вже піднімали, і всі погодились з цим. Учора було про засідання сьогоднішнього підкомітету взагалі дуже публічно проговорено. І я знаю, що сьогодні представники громадськості були на підкомітеті, тому я думаю, що у нас немає жодних проблем з тим, щоб про всі засідання всіх підкомітетів... До речі, у нас є графік, але є і позачергові, я так розумію, засідання. Тому і секретаріат, і голови підкомітетів, будь ласка, повідомляйте всіх членів комітету.

Чи є ще якісь питання, які нам треба обговорити? Якщо немає, тоді я всім дуже вдячна за роботу.

Засідання комітету оголошую закритим. Гарного вечора вам, колеги.